

**ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΠΜΣ «Λογιστική και Ελεγκτική»

**Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας , Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, ΤΕΙ
Θεσσαλίας, Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής**

**ΔΙΕΘΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ
ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΛΑΔΟ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

Σεβαστή Αναστασίου Κούτσικου

**Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Λογιστικής στο Τμήμα Λογιστικής και
Χρηματοοικονομικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών
Σιουγλέ Γεωργία**

Βόλος, 2019

Υπεύθυνη Δήλωση πρωτοτυπίας μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας

Βεβαιώνω ότι είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία. Επίσης έχω αναφέρει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες. Επίσης βεβαιώνω ότι αυτή η πτυχιακή εργασία προετοιμάστηκε από εμένα προσωπικά ειδικά για τις απαιτήσεις του ΠΜΣ «Λογιστική και Ελεγκτική», Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, ΤΕΙ Θεσσαλίας, Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομική, Βόλος, Ιούνιος 2019.

Κούτσικου Σεβαστή

Πίνακας περιεχομένων

1. Εισαγωγή.....	6
2. Εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς.....	7
2.1 <i>Ιστορική αναδρομή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς.....</i>	<i>10</i>
2.2 <i>Η εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς στον ασφαλιστικό κλάδο</i>	<i>11</i>
2.2.1 <i>Βασικά Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς που εφαρμόζονται στον κλάδο των ασφαλιστικών εταιρειών.....</i>	<i>14</i>
2.2.1.1 <i>Εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 4 Ασφαλιστήρια συμβόλαια.....</i>	<i>14</i>
2.2.1.2 <i>Εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 9 Χρηματοοικονομικά μέσα.....</i>	<i>16</i>
2.2.1.3 <i>Εφαρμογή του Δ.Α.Π. 12 Φόροι Εισοδήματος.....</i>	<i>18</i>
2.2.1.4 <i>Εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 16 Μισθώσεις.....</i>	<i>21</i>
2.2.1.5 <i>Εφαρμογή του Δ.Α.Π. 16 Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία.....</i>	<i>21</i>
2.2.1.6 <i>Εφαρμογή του Δ.Α.Π. 19 Παροχές σε εργαζομένους.....</i>	<i>22</i>
2.2.1.7 <i>Εφαρμογή του Δ.Α.Π. 40 Επενδύσεις σε ακίνητα.....</i>	<i>23</i>
2.3 <i>Ποιότητα Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.....</i>	<i>23</i>
3. Ερευνητική Υπόθεση και Μεθοδολογία.....	26
3.1 <i>Ερευνητικό ερώτημα και υποθέσεις.....</i>	<i>26</i>
3.2 <i>Ερευνητική Μεθοδολογία.....</i>	<i>27</i>
3.2.1 <i>Ερευνητικός σχεδιασμός.....</i>	<i>27</i>
3.2.2 <i>Μέθοδος συλλογής και ανάλυσης δεδομένων.....</i>	<i>28</i>
3.2.3 <i>Δεδομένα.....</i>	<i>29</i>
3.2.4 <i>Ζήτημα δεοντολογίας.....</i>	<i>30</i>
4. Ευρήματα έρευνας.....	31
4.1 <i>Περιγραφική στατιστική.....</i>	<i>31</i>
4.2 <i>Ανάλυση μετρήσεων.....</i>	<i>34</i>
5. Συμπέρασμα.....	41

Βιβλιογραφία.....	42
--------------------------	-----------

Περίληψη

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι να παρουσιάσει την επίδραση της εφαρμογής των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.) στην ποιότητα των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων σε εταιρείες του ασφαλιστικού κλάδου στην Ελλάδα συγκρίνοντας τη μεταβολή του καθαρού εισοδήματος και των συνολικών περιουσιακών στοιχείων τρία χρόνια πριν την υποχρεωτική εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. (2011-2013) και τέσσερα χρόνια μετά την εφαρμογή τους (2014-2017). Η συγκριτική ανάλυση που πραγματοποιήθηκε επιβεβαιώνει την πλειοψηφία της βιβλιογραφίας, ότι η υιοθέτηση των Δ.Π.Χ.Α., έστω και εν μέρει, συνέβαλε στην βελτίωση της ποιότητας των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων χωρίς όμως να διαπιστωθεί σημαντική μεταβολή στη συσχέτιση της μεταβολής της αποδοτικότητας των κερδών μεταξύ των δύο περιόδων. Το μοντέλο που χρησιμοποιήθηκε μετρά την λογιστική ποιότητα με διάφορες μετρήσεις διαχείρισης κερδών μεταξύ των δύο περιόδων υποδεικνύοντας πως στην περίοδο πριν την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. η ποιότητα των Οικονομικών Καταστάσεων επηρεάστηκε κυρίως από το σύνολο των υποχρεώσεων προς τα Ίδια Κεφάλαια και τον ρυθμό αύξησης των εσόδων και πως στην περίοδο μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. σημαντική συσχέτιση με την ομαλότητα της μεταβολής του καθαρού εισοδήματος παρουσίασε μόνο ο ρυθμός μεταβολής των εσόδων.

Λέξεις κλειδιά: Δ.Π.Χ.Α., Ποιότητα, Ασφαλιστικές Εταιρείες, Ελλάδα, Συγκριτική Ανάλυση

Κωδικοί JEL: M41

Abstract

The purpose of this paper is to examine the effect on the Financial Statements' quality due to the mandatory adoption of International Financial Reporting Standards (IFRS) in a sample of firms in the insurance sector in Greece, by comparing the value relevance on change in net income and total assets for over three years before mandatory IFRS adoption from 2011 to 2013 and four years after IFRS adoption from 2014 to 2017.

The comparative analysis confirms the majority of other papers, that the adoption of IFRS, at least partially, has contributed to the improvement of the quality of the Financial Statements, however, without revealing any significant change in the correlation between the change in their profitability between two periods. The model used measures the accounting quality with several earnings management metrics between the two periods indicating how the application of IFRS was mainly influenced by Total Liabilities to Equity and Growth rate of revenues and that during the post-adoption period of IFRS, significant correlation with the smoothness of the change in net income was presented only by the rate of change in revenue.

Key Words: IFRS, Accounting Quality, Insurance companies, Greece, Comparative analysis

Jel Codes: M41

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1. Εισαγωγή

Τα τελευταία χρόνια, τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.) έχει αναδειχθεί ως η κυρίαρχη αναφορά για τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση στις περισσότερες χώρες σε όλο τον κόσμο λόγω της ανάγκης για περισσότερη και ουσιαστικότερη πληροφόρηση των επενδυτών. Η ανάπτυξη μίας παγκόσμιας αγοράς με κοινά πρότυπα μέτρησης και ανάλυσης των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων σε συνδυασμό με την επέκταση των διεθνών αγορών και την εξάπλωση των πολυεθνικών εταιρειών συνέβαλε στην ανάγκη εφαρμογής κοινών προτύπων παγκοσμίως. Στην Ελλάδα τα Δ.Π.Χ.Α. άρχισαν να εφαρμόζονται την τελευταία δεκαετία περίπου και πλέον ένα μεγάλο μέρος των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα δημοσιεύουν τις Οικονομικές τους Καταστάσεις βάσει των Δ.Π.Χ.Α.. Η επίδρασή της εν λόγω εφαρμογής επηρέασε τα μεγέθη των εταιρειών και κατ' επέκταση την ποιότητα των Χρηματοοικονομικών τους Καταστάσεων. Αντικείμενο μελέτης της συγκεκριμένης ερευνάς αποτελεί ο βαθμός με τον οποίο η επιρροή αυτή είναι ουσιαστική και συγκεκριμένα εξετάζει πως διαχρονικά από την αρχική τους εφαρμογή μέχρι σήμερα τα Δ.Π.Χ.Α. επηρέασαν την ποιότητα των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων των εταιρειών στην Ελλάδα και συγκεκριμένα των εταιρειών στον ασφαλιστικό κλάδο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2. Εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς

Η ευρεία εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. στις εταιρείες παγκοσμίως, καθώς και η ύπαρξη διαφορετικών προτύπων διεθνώς, όπως τα U.S. GAAP στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές που έχουν εγκριθεί και υιοθετηθεί από την Αμερικανική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς), τα CANADIAN GAAP στον Καναδά και άλλων προτύπων ανά τον κόσμο γεννούν ερωτήματα ως προς την ποιότητα που παρέχουν τελικά τα πρότυπα αυτά.

Τα Δ.Π.Χ.Α. αποτελούν μία λίστα με αρχές που αφορούν τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να αναφέρονται συγκεκριμένες συναλλαγές, διαδικασίες και γεγονότα στις Οικονομικές Καταστάσεις μιας εταιρείας. Αυτά τα βασικά πρότυπα ορίζονται από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (I.A.S.B.) με έδρα το Λονδίνο και χρησιμοποιούνται από το Ηνωμένο Βασίλειο και τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και σε άλλες χώρες.

Τα πιο βασικά οφέλη που απορρέουν από την υιοθέτηση των Δ.Π.Χ.Α. είναι η αύξηση των πληροφοριών ποιότητας και λογιστικής συγκρισιμότητας και εγγενώς η μείωση της υπερεκτίμησης των κερδών με την εξομάλυνση των αποτελεσμάτων και την εισαγωγή του όρου «εύλογης αξίας» στα χρηματοοικονομικά μεγέθη των εταιρειών. Επιπλέον η εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. μειώνει τους επενδυτικούς κινδύνους και το κόστος κεφαλαίου σε παγκόσμιο επίπεδο, διότι οι επενδυτές είναι σε θέση να λαμβάνουν καλύτερες αποφάσεις, μειώνει το κόστος που προκύπτει από πολλαπλές αναφορές, ενθαρρύνει τις διεθνείς επενδύσεις και βελτιώνει την κατανομή των αποταμιεύσεων παγκοσμίως (Street, Grey and Bryant 1999). Οι Chua και Taylor (2008) υποστηρίζουν ότι η παγκοσμιοποίηση και οι αυξανόμενες διασυνοριακές συναλλαγές απαιτούν την έκδοση ομοιογενών και καθολικά αναγνωρισμένων λογιστικών προτύπων. Ακολούθως, τα λογιστικά σκάνδαλα, όπως οι Enron, Worldcom και Ahold, οδήγησαν σε διάφορες πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη εθνικού και διεθνούς κώδικα εταιρικής διακυβέρνησης (Renders and Gaeremynck, 2007).

Αρκετοί ερευνητές έχουν μελετήσει το συγκεκριμένο θέμα και έχουν πραγματοποιήσει σχετικές αναλύσεις, όπως ο Paglietti P. το 2009, ο οποίος παρατήρησε πως την περίοδο μετά την υιοθέτηση των Δ.Π.Χ.Α. και ειδικότερα στις Ευρωπαϊκές χώρες, σημειώθηκε αύξηση της διαχείρισης των κερδών και εξομάλυνση του εισοδήματος, έγκαιρη

αναγνώριση μεγάλων ζημιών και αύξηση της συνάφειας μεταξύ της λογιστικής αξίας και των κερδών. Παράλληλα σύμφωνα με τους Ball (2006) και Choi and Meek (2005), τα Δ.Π.Χ.Α. δίνουν τη δυνατότητα σύγκρισης συναλλαγών σε διασυνοριακό επίπεδο, αυξάνουν την διαφάνεια των αναφορών, μειώνουν το κόστος πληροφόρησης, περιορίζουν την ασυμμετρία πληροφόρησης, ενώ ταυτόχρονα αυξάνουν την ρευστότητα, την ανταγωνιστικότητα και την αποδοτικότητα των εταιρειών. Στον αντίλογο βρέθηκαν, με σχετικό άρθρο τους, οι Post Th. et al (2007), οι οποίοι είχαν ήδη εκφράσει ανησυχίες σχετικά με τις επιπτώσεις των Δ.Π.Χ.Α., με κύριο τομέα των επιπτώσεων στον ευρωπαϊκό ασφαλιστικό κλάδο να αποτελεί ο σχεδιασμός του ασφαλιστικού προϊόντος.

Σύμφωνα με άρθρο του Yusuf M. Nulla (2014) τα οικονομικά μεγέθη μίας εταιρείας, όπως η ομαλότητα των κερδών και το ύψος των δεδουλευμένων δεν επηρεάζονται μόνο από παράγοντες της Οικονομίας αλλά και από την φύση των λογιστικών προτύπων που εφαρμόζονται, όπως για παράδειγμα τα Δ.Π.Χ.Α. που επιτρέπουν την κεφαλαιοποίηση δαπανών ανάπτυξης που είχαν επιβαρύνει τα αποτελέσματα βάσει διάφορων εγχώριων λογιστικών προτύπων με αποτέλεσμα να αυξάνονται τα κέρδη και να μειώνεται η μεταβλητότητα των κερδών. Επίσης τα Δ.Π.Χ.Α. απαιτούν απομείωση της υπεραξίας και όχι συστηματική απόσβεση ή αναγνωρίζουν ως δεδουλευμένα έξοδα τις παροχές στο προσωπικό λόγω εξόδου από την υπηρεσία, πολιτικές οι οποίες επηρεάζουν τα κέρδη χωρίς απαραίτητα να επηρεάζουν την λογιστική ποιότητα των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Οι Ahmed, Neel και Wang (2012) παρουσιάζουν στη μελέτη τους την ύπαρξη μίας εξομάλυνσης του εισοδήματος για τις εταιρείες που εφαρμόζουν Δ.Π.Χ.Α. σε σχέση με τις εταιρείες πριν την υποχρεωτική υιοθέτηση τους. Συγκεκριμένα, διαπιστώνουν σημαντική μείωση στη μεταβλητότητα του καθαρού εισοδήματος, τη μεταβλητότητα των καθαρών ταμειακών ροών και τη συσχέτιση μεταξύ ταμειακών ροών και δεδουλευμένων μεγεθών. Παράλληλα βρίσκουν στοιχεία για σημαντική αύξηση της αναφοράς των δεδουλευμένων στοιχείων για τις επιχειρήσεις με Δ.Π.Χ.Α. και για σημαντική μείωση της έγκαιρης αναγνώρισης ζημιών. Ο Ιατρίδης (2010) σε σχετικό άρθρο του κατέληξε στο συμπέρασμα πως η εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. μειώνει το περιθώριο χειραγώγησης των κερδών και συνδέεται με την πιο έγκαιρη αναγνώριση ζημιών και την γνωστοποίηση πληροφοριών υψηλής λογιστικής ποιότητας, οι οποίες είναι χρήσιμες για τους επενδυτές ώστε να έχουν τεκμηριωμένη και αμερόληπτη κρίση.

Οι Clarkson et al. (2011) καταγράφουν επίσης μια αυξημένη μη γραμμικότητα στη σχέση μεταξύ των τιμών των μετοχών και τα λογιστικά στοιχεία μετά την υιοθέτηση των Δ.Π.Χ.Α., γεγονός που μεταβάλλει τη στατιστική εξαγωγή βασιζόμενη σε ένα παραδοσιακό γραμμικό μοντέλο αποτίμησης.

Άλλοι ερευνητές όπως οι Healy et. Al (1999), Leuz & Verrecchia (2000), Daske et. al (2008) ανακάλυψαν πως η ασύμμετρη πληροφόρηση μειώθηκε μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. εξαιτίας της αύξησής της ποιότητας των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Επιπλέον, ένα σημαντικό πλεονέκτημα της εφαρμογής των Δ.Π.Χ.Α. αποτελεί η βελτίωση της σύγκρισης μεταξύ επιχειρήσεων και η μείωση του κινδύνου εκτίμησης, καθώς η μετάβαση στα Δ.Π.Χ.Α. δημιουργεί θετικές εξωτερικές επιδράσεις σε άλλες επιχειρήσεις όπως υποστήριξαν οι Lambert, Leuz & Verrecchia (2007). Ομοίως, η λογιστική πολυμορφία θα μπορούσε να αποτελέσει εμπόδιο για τη διασυνοριακή συνεργασία σύμφωνα με έρευνα των Bradshaw, Bushee & Miller, (2004).

Οι Horton και Serafeim (2010) διαπιστώνουν ότι οι συμφωνίες βάσει των Δ.Π.Χ.Α. παρέχουν νέες πληροφορίες για τους επενδυτές ακόμη και για επιχειρήσεις που έχουν ήδη δημοσιεύσει τις αποδόσεις τους βάσει λογιστικών προτύπων υψηλής ποιότητας. Επίσης οι Ashbaugh και Pincus (2001) διαπιστώσαν ότι η εθελοντική μετάβαση στα Δ.Π.Χ.Α. αυξάνει συνήθως το επίπεδο των γνωστοποιήσεων και μειώνει τα σφάλματα πρόβλεψης.

Στον αντίποδα έρχονται να αμφισβητήσουν την αποτελεσματικότητα των Δ.Π.Χ.Α. οι Voulgaris, Stathopoulos, και Walker (2011), οι οποίοι πιστεύουν πως τα Δ.Π.Χ.Α. προσθέτουν "θόρυβο" στα λογιστικά μεγέθη και καθιστούν τα δημοσιευμένα κέρδη λιγότερο χρήσιμα για την αξιολόγηση των διοικητικών αποδόσεων. Αυτό οφείλεται κυρίως στην υιοθέτηση της εφαρμογής της εύλογης αξίας στα λογιστικά μεγέθη, η οποία δυνητικά τα καθιστά περισσότερο εξαρτώμενα από την αξία, αλλά και πιο ασταθή και ευαίσθητα στις κινήσεις της αγοράς. Επιπλέον, υποστηρίζουν ότι ενώ τα Δ.Π.Χ.Α. μπορεί να κάνουν τα λογιστικά κέρδη πιο χρήσιμα για σκοπούς αποτίμησης χρηματιστηριακών αγορών, αυτό μπορεί να έχει επιτευχθεί εις βάρος άλλων σκοπών που εξυπηρετεί η λογιστική, όπως οι συμβάσεις αξιολόγησης βάσει απόδοσης. Με άλλα λόγια πιστεύουν πως η εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. τείνει να οδηγεί τα λογιστικά μεγέθη όλο και περισσότερο στις τιμές της αγοράς, και λιγότερο στην παροχή πληροφοριών σχετικά με το τι είναι συμπληρωματικό με τις αξίες της αγοράς για την αξιολόγηση της απόδοσης. Οι Leuz et al. (2003), Burgstahler et al. (2006), Holthausen (2009)

και Hope (2003) σε προηγούμενες μελέτες υποστηρίζουν επίσης πως οι κανόνες ή τα πρότυπα γενικά δεν είναι αποτελεσματικά χωρίς επαρκείς μέτρα επιβολής.

2.1 Ιστορική αναδρομή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς

Η εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. έγινε υποχρεωτική το 2005 για όλες τις εισηγμένες εταιρείες και στα 15 μέλη της τότε Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα Δ.Π.Χ.Α. βασίζονται στην λογική μείωσης της ασύμμετρης πληροφόρησης και της βελτίωσης της συνάφειας και της αξιοπιστίας των Χρηματοοικονομικών Οικονομικών Καταστάσεων.

Η πρωτοβουλία για τη δημιουργία των Δ.Π.Χ.Α. θεσπίστηκε στις αρχές της δεκαετίας του '70, όταν οι προαναφερόμενοι λόγοι εναρμόνισης οδήγησαν στη σύσταση της Επιτροπής Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (Δ.Λ.Π.Ε.). Στην επιτροπή αυτή εκπροσωπήθηκαν δεκαέξι εθνικά ιδρύματα επαγγελματικής λογιστικής από εννέα χώρες του κόσμου (Essers, Raaijmakers, Russo, Van der Schee, Van der Tas και Van der Zanden, 2009). Κατά τη διάρκεια των επόμενων τριάντα ετών, η εκπροσώπηση στην επιτροπή επεκτάθηκε σε περισσότερα από 150 επαγγελματικά λογιστικά ιδρύματα από περισσότερες από 110 χώρες, γεγονός που δείχνει τη σημασία της κατάστασης και το πόσο ισχυρό είναι το κοινό συμφέρον (Van der Schee, 2011). Κατά την περίοδο αυτή δημοσιεύθηκαν διάφορα σχέδια έκθεσης και προστέθηκαν και εγκρίθηκαν ειδικά πρότυπα. Ένα σημαντικό πρόβλημα που προέκυψε κατά την διάρκεια ανάπτυξης των Δ.Π.Χ.Α. ήταν ο συσχετισμός μεταξύ των βασικών λογιστικών αρχών και των λογιστικών προτύπων, καθώς σε κάθε πρότυπο υπογραμμίστηκαν ορισμένες συγκεκριμένες αρχές και αυτό δημιούργησε διαφορά μεταξύ της βάσης κάθε προτύπου. Το πρόβλημα αυτό επιλύθηκε από την Δ.Λ.Π.Ε. το 1989 με την ανάπτυξη ενός εννοιολογικού πλαισίου, από το σημείο αυτό, όλα τα πρότυπα έπρεπε να αξιολογηθούν με βάση τις αρχές του πλαισίου. Στις αρχές της δεκαετίας του 1990, η IOSCO (International Organization of Securities Commissions) συμμετείχε στην ομάδα σύνθεσης των Δ.Π.Χ.Α., γεγονός που αποτέλεσε σημαντική εξέλιξη για την πορεία ανάπτυξης των Δ.Π.Χ.Α.. Το 1995 ολοκληρώθηκε η πρώτη σταθερή δέσμη βασικών προτύπων και μετά από κάποιες προσαρμογές από την Δ.Λ.Π.Ε., η IOSCO έδωσε την έγκρισή της το 2000.

Στην ελληνική αγορά τα Δ.Π.Χ.Α. έχουν εισέλθει στην οικονομική πραγματικότητα για πάνω από μία δεκαετία. Συγκεκριμένα στην Ελλάδα, τα Δ.Π.Χ.Α. εφαρμοσθήκαν με την κοινοτική οδηγία 1606/2002 σε όλες τις εισηγμένες επιχειρήσεις, ενώ με άλλες νομοθετικές διατάξεις και επικαιροποιήσεις του νόμου 2190/1920 σταδιακά εφαρμόστηκαν και σε ειδικές κατηγορίες εταιρειών του λεγόμενου δημοσίου ενδιαφέροντος. Η υποχρεωτική τους εφαρμογή σε όλες τις μη εισηγμένες εταιρείες δεν έχει θεσπιστεί, αλλά η νομοθεσία δίνει τη δυνατότητα και σε αυτές, εφόσον οι διοικήσεις και οι μέτοχοί τους το επιθυμούν, να υιοθετήσουν τα Δ.Π.Χ.Α. στη σύνταξη των οικονομικών τους καταστάσεων, καθώς θεωρούνται ως μία από τις θεμελιώδεις ενέργειες για την προσαρμογή και την ομοιογένεια της οικονομικής κατάστασης και των επιδόσεων μιας εταιρείας και αποτελούν ένα κοινό πλαίσιο λογιστικών αρχών, το οποίο εξετάζεται και διαμορφώνεται σε παγκόσμιο επίπεδο, συγκεντρώνοντας λογιστική γνώση και εμπειρία για όλους τους κλάδους και τις μορφές δραστηριότητας μιας οργανωμένης εταιρείας και κυρίως ενός ομίλου εταιρειών.

Τα Δ.Π.Χ.Α. θεωρούνται ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία της οικονομικής ανάλυσης, δίνοντας τη δυνατότητα στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να έχουν μια κοινή, σαφή και αναλυτική, μέσω των σημειώσεών τους, εικόνα των δραστηριοτήτων και των επιδόσεων μιας οικονομικής οντότητας.

2.2 Η εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς στον ασφαλιστικό κλάδο

Τα Δ.Π.Χ.Α. όπως προαναφέρθηκε εφαρμοσθήκαν στην Ελλάδα με την κοινοτική οδηγία 1606/2002 για όλες τις εισηγμένες επιχειρήσεις, ενώ με άλλες νομοθετικές διατάξεις και επικαιροποιήσεις του νόμου 2190/1920 έχουν σταδιακά εφαρμοσθεί και σε ειδικές κατηγορίες εταιρειών του λεγόμενου δημοσίου ενδιαφέροντος.

Στον ασφαλιστικό κλάδο, αν και στην Ελλάδα υπάρχουν αρκετές μεγάλες ασφαλιστικές εταιρείες, κυρίως στους τραπεζικούς ομίλους, που έχουν υιοθετήσει τα Δ.Π.Χ.Α., εντούτοις ένα μεγάλο ποσοστό των λοιπών εταιρειών του κλάδου (ακόμα και θυγατρικές εταιρείες ομίλων του εξωτερικού) δεν είχε έως το 2014 προχωρήσει στην υιοθέτηση αυτού του πλαισίου. Με την υποχρεωτική οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης Φερεγγυότητα II ή Οδηγία II ή αλλιώς Solvency II εισάγεται ένα καινούργιο πλαίσιο για τη διαχείριση της κεφαλαιακής επάρκειας και τη διαχείριση κινδύνων, που βασίζεται σημαντικά στα Δ.Π.Χ.Α..

Το συγκεκριμένο πλαίσιο έχει ουσιαστικά τις βάσεις του στο αντίστοιχο πλαίσιο που εφαρμόζεται εδώ και μία δεκαετία στον τραπεζικό κλάδο, τη Βασιλεία II, ενώ ήδη έχει διαμορφωθεί το πλαίσιο για τη Βασιλεία III.

Στο Solvency II καθορίζονται τα τεχνικά πρότυπα σχετικά με τις διαδικασίες εποπτικής έγκρισης για παραμέτρους της επιχείρησης που βασίζονται στη μέθοδο των «τριών πυλώνων» και δημιουργείται η ανάγκη μελέτης της εξέλιξης και της ποιότητας των οικονομικών μεγεθών των εταιρειών, οι οποίες την τελευταία δεκαετία επηρεάστηκαν σημαντικά από την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α., τους νέους κανονισμούς του Solvency II και την οικονομική κρίση που έπληξε τον κλάδο, ειδικά με το “κούρεμα” των ομολόγων ελληνικού δημοσίου με την ανταλλαγή του προγράμματος PSI.

Οι τεχνικοί κανόνες του Solvency II έχουν αποκρυσταλλωθεί μέσω των αρμόδιων ευρωπαϊκών οργάνων και οι διερευνητικές ασκήσεις προσομοίωσης για τον νέο υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων έχουν ήδη εφαρμοσθεί. Βασικό παράγοντα για τη μετάβαση έχει αποτελέσει η μεταφορά της εποπτείας των ασφαλιστικών επιχειρήσεων από την Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης (ΕΠΕΙΑ), νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου (ΝΠΔΔ) του Υπουργείου Οικονομικών, στην Τράπεζα της Ελλάδος, μέσω της Διεύθυνσης Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης, έχοντας αναλάβει το έργο να προετοιμάσει την ελληνική αγορά και να εφαρμόσει σταδιακά το νέο κανονιστικό πλαίσιο. Ο νέος τρόπος υπολογισμού και το πλαίσιο της Φερεγγυότητας II εφαρμόστηκε πλήρως από το 2016, με έτος προσαρμογής το 2015 για όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε με την υποχρεωτική εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α.

Το προγενέστερο πλαίσιο, με την ονομασία Solvency I, προχωρούσε στον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας βασισμένο στα οικονομικά μεγέθη συντεταγμένα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ) και στην εφαρμογή ειδικών παραμέτρων αποτίμησης (π.χ. κανόνες αποτίμησης επενδύσεων), τα οποία αποτυπώνονται στον μεγάλο ασφαλιστικό νόμο 400/1970. Και ενώ το πιο αναμενόμενο για υπολογιστικά θέματα θα ήταν ότι ένα νέο πλαίσιο θα απασχολούνταν κυρίως με θέματα που άπτονται της αναλογιστικής και ασφαλιστικής επιστήμης, εντούτοις βασικό ρόλο διαδραματίζουν και τα λογιστικά πρότυπα Δ.Π.Χ.Α.. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι τεχνικές οδηγίες που έχουν δοθεί θέτουν ως βάση για τον «λογιστικό» χειρισμό κονδυλίων του οικονομικού ισολογισμού τους κανόνες αποτίμησης και παρουσίασης των Δ.Π.Χ.Α.. Επιπλέον, οι οδηγίες αυτές όχι απλά αναφέρονται στους κανόνες αποτίμησης των Δ.Π.Χ.Α. αλλά δίνουν και οδηγίες για τη μετάβαση στον Solvency II ισολογισμό, βάσει των λογιστικών αρχών Δ.Π.Χ.Α. που εφαρμόζει μια ασφαλιστική οντότητα, με σαφή προσανατολισμό στην αρχή της τρέχουσας αξίας (fair value).

Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες της Τράπεζας της Ελλάδος, η εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις αποτέλεσε βασικό προαπαιτούμενο για την αποτελεσματική εφαρμογή του πλαισίου της Οδηγίας II και αποτέλεσε το πρώτο στάδιο προσαρμογής στις μεθοδολογίες αποτίμησης του νέου πλαισίου. Αυτό, στην ουσία, ελαχιστοποιεί και τον κίνδυνο να διαφέρουν σημαντικά οι οικονομικές καταστάσεις βάσει Δ.Π.Χ.Α. με τον ισολογισμό του Solvency II, καθώς τα ελληνικά πρότυπα έχουν σημαντικές παραμέτρους παρουσίασης σε αξίες κτήσης, ενώ το Solvency II, για ευνόητους λόγους, φέρνει την εικόνα του ισολογισμού κοντά στις ρευστοποιήσιμες αξίες.

Για τους σκοπούς της Οδηγίας II, η αρμόδια νομοπαρασκευαστική επιτροπή του Υπουργείου Οικονομικών έχει εισηγηθεί εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. από όλες τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις από την 1.1.2015.

Βασικές εφαρμογές των Δ.Π.Χ.Α. στις Ασφαλιστικές εταιρείες αποτελούν η κατηγοριοποίηση των προϊόντων βάσει του Δ.Π.Χ.Α. 4, η διενέργεια εκτίμησης επάρκειας των τεχνικών αποθεμάτων βάσει του Δ.Π.Χ.Α. 4, η χρήση εξειδικευμένων μεθοδολογιών για αποτίμηση και επιμέτρηση στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων με χρήση εκτιμητών για την αξία ακινήτων, αναλογιστών για τον υπολογισμό υποχρεώσεων προς το προσωπικό, καθώς και εξειδικευμένων χρηματοοικονομικών γνώσεων για περιπτώσεις συμβάσεων που αφορούν σύνθετα χρηματοοικονομικά μέσα, παράγωγα και ειδικές συμφωνίες ανταλλαγής.

Σχετικά με την κατάρτιση ενοποιημένων καταστάσεων επαναξιολογήθηκαν οι συμμετοχές σε συνδεδεμένες και συγγενείς επιχειρήσεις, καθώς τα Δ.Π.Χ.Α. θεωρούνται πιο αυστηρά σε σχέση με την αξιολόγηση του ελέγχου έναντι συνδεδεμένων επιχειρήσεων.

Σημαντικές θεωρούνται και οι αλλαγές επί της μεθοδολογίας λογιστικής απεικόνισης στοιχείων υβριδικών κεφαλαίων. Τέτοιες περιπτώσεις αφορούν κυρίως σύνθετα και μη χρηματοοικονομικά μέσα, όπως π.χ. ομολογιακά δάνεια, τα οποία, ενώ εμφανίζονταν ως υποχρεώσεις, επαναξιολογήθηκαν ως μέρος των Ιδίων Κεφαλαίων, αυξάνοντας την καθαρή θέση της εταιρείας.

Τα Δ.Π.Χ.Α., κατά την πρώτη εφαρμογή, δίνουν τη δυνατότητα χρήσης εξαιρέσεων (exceptions), καθώς και λογιστικών μεθόδων, που μπορούν υπό συνθήκες να δώσουν μια ευνοϊκότερη λογιστική εικόνα της τρέχουσας λογιστικής χρήσης σε σχέση με τις προηγούμενες λογιστικές περιόδους. Για παράδειγμα, υπάρχει δυνατότητα, ειδικά για τις συγκριτικές περιόδους των οικονομικών καταστάσεων, στις οποίες η διοίκηση είχε πιο ουδέτερη

μεθοδολογία βάσει ΕΛΠ, να επαναξιολογηθούν αξίες, να διενεργηθούν απομειώσεις κ.λπ. σε στοιχεία του ισολογισμού με απευθείας εμφάνιση του αποτελέσματος στην καθαρή θέση, χωρίς την επιβάρυνση των οικονομικών αποτελεσμάτων τρεχουσών και μελλοντικών χρήσεων. Αυτή η δυνατότητα δίνει μεγάλη ευχέρεια στη διοίκηση, καθώς θέματα προβλέψεων και συναφών γεγονότων απομείωσης αφορούν σημαντικά ποσά στις οικονομικές καταστάσεις. Κατά συνέπεια, οι δυνατότητες της πρώτης εφαρμογής θα πρέπει να αξιολογηθούν πολύ προσεκτικά από τη διοίκηση.

2.2.1 Βασικά Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς που εφαρμόζονται στον κλάδο των ασφαλιστικών εταιρειών

Στα πλαίσια δημοσίευσης Χρηματοοικονομικών καταστάσεων με Δ.Π.Χ.Α. καθίσταται απαραίτητη η χρήση εξειδικευμένων μεθοδολογιών για αποτίμηση και επιμέτρηση στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, όπως η χρήση εκτιμητών για την αξία ακινήτων, αναλογιστών για τον υπολογισμό υποχρεώσεων προς το προσωπικό, καθώς και εξειδικευμένων χρηματοοικονομικών γνώσεων για περιπτώσεις συμβάσεων που αφορούν σύνθετα χρηματοοικονομικά μέσα, παράγωγα και ειδικές συμφωνίες ανταλλαγής.

Παρακάτω παρατίθενται και αναλύονται μερικά από τα πιο σημαντικά Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.) και Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (Δ.Λ.Π.) που έχουν εφαρμογή στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των ασφαλιστικών εταιρειών, οι οποίες διαθέτουν Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο Λογαριασμών και χαρακτηρίζονται από πολύπλοκη και ιδιαίτερη λογιστική απεικόνιση της Χρηματοοικονομικής Θέσης και της Κατάστασης αποτελεσμάτων τους.

2.2.1.1 Εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 4 Ασφαλιστήρια συμβόλαια

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, ένα πολύ σημαντικό μέρος της μετάβασης σε Δ.Π.Χ.Α. αφορά την εφαρμογή εξειδικευμένων λογιστικών προτύπων σε κάθε επιχειρηματικό κλάδο. Στην περίπτωση των ασφαλιστικών εταιρειών τον ρόλο αυτό έχει το Δ.Π.Χ.Α. 4, με σκοπό να προδιαγράψει τη χρηματοοικονομική αναφορά για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια και ειδικότερα, το Δ.Π.Χ.Α. 4 απαιτεί την βελτίωση περιορισμένης έκτασης στη λογιστική που εφαρμόζουν οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις σε ασφαλιστήρια συμβόλαια και τις κατάλληλες γνωστοποιήσεις

που καθορίζουν και εξηγούν τα ποσά των οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων που ανακύπτουν από ασφαλιστήρια συμβόλαια και βοηθούν τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να κατανοήσουν το ποσό, το χρονοδιάγραμμα και την αβεβαιότητα των μελλοντικών ταμειακών ροών από αυτά.

Επίσης το Δ.Π.Χ.Α. 4 ορίζει την επιμέτρηση των ασφαλιστικών υποχρεώσεων σε όλους τους κλάδους ασφάλισης και αντασφάλισης στην τρέχουσα αξία διακοπής (current exit value, cen) με αξιολόγηση: α) των τρεχουσών εκτιμήσεων των ταμειακών ροών των συμβολαίων, β) τη χρονική αξία του χρήματος, γ) το περιθώριο (margin) κινδύνου που πρέπει να αναλαμβάνουν οι πάροχοι για την ανάληψή του.

Σημαντική προσαρμογή του προτύπου είναι η κατηγοριοποίηση των ασφαλιστηρίων συμβολαίων, ειδικά για τα προϊόντα ασφαλίσεων του κλάδου ζωής, με στοιχεία επενδύσεων.

Σημειώνεται πως το Δ.Π.Χ.Α. 4 θα αντικατασταθεί από το Δ.Π.Χ.Α. 17 “Ασφαλιστήρια συμβόλαια” και θα εφαρμοστεί στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2021. Το Δ.Π.Χ.Α. 17 εκδόθηκε τον Μάιο του 2017 και αντικαθιστά το Δ.Π.Χ.Α. 4. Το Δ.Π.Χ.Α. 17 καθιερώνει τις αρχές για την αναγνώριση, επιμέτρηση και παρουσίαση των ασφαλιστηρίων συμβολαίων που βρίσκονται στο πεδίο εφαρμογής του προτύπου καθώς και τις σχετικές γνωστοποιήσεις. Σκοπός του προτύπου είναι να διασφαλίσει ότι μία οντότητα παρέχει σχετικές πληροφορίες οι οποίες να παρουσιάζουν την εύλογη εικόνα σχετικά με αυτά τα συμβόλαια. Το νέο πρότυπο επιλύει τα προβλήματα συγκρισιμότητας που είχε δημιουργήσει το Δ.Π.Χ.Α. 4 καθώς απαιτεί όλα τα ασφαλιστήρια συμβόλαια να λογιστικοποιούνται με τρόπο συνεπή. Οι ασφαλιστικές υποχρεώσεις θα επιμετρώνται σε τρέχουσες αξίες και όχι σε ιστορικό κόστος. Οι τροποποιήσεις εισάγουν δύο προσεγγίσεις. Το τροποποιημένο πρότυπο α) παρέχει την επιλογή σε όλες τις οντότητες που εκδίδουν ασφαλιστήρια συμβόλαια να αναγνωρίζουν στα λοιπά συνολικά εισοδήματα και όχι στην κατάσταση αποτελεσμάτων τις τυχόν αποκλίσεις που προέκυψαν λόγω της εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9 πριν την έκδοση του νέου προτύπου για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια, και β) παρέχει στις οντότητες, οι δραστηριότητες των οποίων αφορούν κυρίως τον κλάδο των ασφαλίσεων, την επιλογή για προσωρινή απαλλαγή από την εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 9 έως το 2021. Οι οντότητες οι οποίες έχουν επιλέξει να αναβάλουν την εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 9, συνεχίζουν να εφαρμόζουν το Δ.Λ.Π. 39 για τα χρηματοοικονομικά μέσα.

2.2.1.2 Εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 9 Χρηματοοικονομικά μέσα

Το Δ.Π.Χ.Α. 9 αντικαθιστά τις πρόνοιες του Δ.Λ.Π. 39 που αφορούν στην ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων και συμπεριλαμβάνει επίσης ένα μοντέλο αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών το οποίο αντικαθιστά το μοντέλο των πραγματοποιημένων πιστωτικών ζημιών που εφαρμοζόταν βάσει του Δ.Λ.Π 39. Επιπλέον, το Δ.Π.Χ.Α. 9 καθιερώνει μία προσέγγιση της λογιστικής αντιστάθμισης βασιζόμενη σε αρχές και αντιμετωπίζει ασυνέπειες και αδυναμίες στο προηγούμενο μοντέλο του Δ.Λ.Π. 39. Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται αναδρομικά για χρήσεις που αρχίζουν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2019.

Το Δ.Λ.Π. 39 Χρηματοοικονομικά Μέσα (Αναγνώριση και Αποτίμηση), το οποίο ίσχυε έως 31 Δεκεμβρίου 2018 περιγράφει τις απαιτήσεις αναγνώρισης και αποτίμησης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων και ορισμένων συμβάσεων αγοράς ή πώλησης μη χρηματοοικονομικών στοιχείων. Τα χρηματοοικονομικά μέσα αναγνωρίζονται αρχικά όταν η οντότητα καταστεί μέρος των συμβατικών προβλέψεων του χρηματοοικονομικού μέσου και ταξινομείται σε διαφορετικές κατηγορίες, ανάλογα με τον τύπο του χρηματοοικονομικού μέσου, ο οποίος στη συνέχεια καθορίζει το αποσβεσμένο κόστος ή την εύλογη αξία του χρηματοοικονομικού μέσου. Ειδικοί κανόνες ισχύουν για τα ενσωματωμένα παράγωγα και τα μέσα αντιστάθμισης.

Αξίζει να σημειωθεί πως οι μεγάλες ασφαλιστικές εταιρείες έχουν προχωρήσει με τις προετοιμασίες τους σχετικά με την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. 17 και Δ.Π.Χ.Α. 9, αλλά οι πιο μικρές ασφαλιστικές αδυνατούν να προσαρμοστούν εμπρόθεσμα στα νέα πρότυπα, σύμφωνα με νέα έκθεση της KPMG International. Οι μεγάλες ασφαλιστικές εταιρείες που συμμετείχαν στην έρευνα είναι στη φάση του σχεδιασμού ή της εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 17 και του Δ.Π.Χ.Α. 9. Συγκριτικά, μεταξύ των πιο μικρών ασφαλιστικών εταιρειών μικρό ποσοστό έχει ξεκινήσει τη σχεδίαση ή την εφαρμογή των προτύπων Δ.Π.Χ.Α. 17 και Δ.Π.Χ.Α. 9, αντίστοιχα.

Η επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων μετά την αρχική τους αναγνώριση εξαρτάται από την κατηγορία στην οποία ανήκουν:

α. Χρηματοοικονομικά Περιουσιακά Στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων περιλαμβάνουν χρηματοοικονομικά στοιχεία τα οποία διακρατούνται για εμπορικούς σκοπούς ή έχουν ταξινομηθεί στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων κατά την αρχική τους αναγνώριση.

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία κατηγοριοποιούνται ως διακρατούμενα για εμπορικούς σκοπούς εάν αποκτώνται με πρόθεση την πώλησή τους ή επαναγορά τους στο εγγύς μέλλον. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία δεν έχουν χαρακτηριστεί ως μέσα αποτελεσματικής λογιστικής αντιστάθμισης όπως ορίζεται από το Δ.Λ.Π. 39. Μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισης, οι επενδύσεις αυτές επιμετρώνται στην εύλογη αξία. Οι προσαρμογές της εύλογης αξίας και τα πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημίες αναγνωρίζονται στα Αποτελέσματα Χρήσης.

β. Δάνεια και απαιτήσεις

Τα δάνεια και οι απαιτήσεις είναι μη παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού με πάγιες ή προσδιορισμένες πληρωμές που δεν διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά. Μετά την αρχική αναγνώριση, τα δάνεια και οι απαιτήσεις αποτιμώνται στην αποσβεσμένη αξία βάσει της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου μείον τυχόν ζημία απομείωσης. Η αποσβεσμένη αξία λαμβάνει υπόψη τυχόν έκπτωση ή πριμ κατά την απόκτηση και αμοιβές ή δαπάνες οι οποίες θεωρούνται αναπόσπαστο κομμάτι του πραγματικού επιτοκίου. Η απόσβεση από την εφαρμογή της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου συμπεριλαμβάνεται στα χρηματοοικονομικά έσοδα των αποτελεσμάτων χρήσης. Οι ζημίες που προκύπτουν από απομειώσεις αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα της χρήσης.

γ. Περιουσιακά στοιχεία διακρατούμενα ως τη λήξη τους

Μη παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με πάγιες ή προσδιορισμένες πληρωμές και συγκεκριμένη λήξη ταξινομούνται ως επενδύσεις διακρατούμενες μέχρι τη λήξη τους για τις οποίες η Διοίκηση της Εταιρείας έχει τη θετική πρόθεση και δυνατότητα να διακρατήσει μέχρι τη λήξη τους. Μετά την αρχική αναγνώριση, τα δάνεια και οι απαιτήσεις αποτιμώνται στην αποσβεσμένη αξία βάσει της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου μείον τυχόν ζημία απομείωσης.

δ. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση

Οι συμμετοχικοί τίτλοι που ταξινομούνται στην κατηγορία αυτή, είναι εκείνοι που δεν έχουν ταξινομηθεί ως στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, ούτε ως διακρατούμενα στη λήξη χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία. Δανειακοί τίτλοι που ταξινομούνται στην κατηγορία των διαθεσίμων προς πώληση είναι εκείνοι τους οποίους η διοίκηση προτίθεται να διακρατήσει για απροσδιόριστο χρονικό διάστημα και που μπορεί να πωληθούν προκειμένου

για την κάλυψη των αναγκών ρευστότητας ή για ανταπόκριση στις αλλαγές των συνθηκών αγοράς.

Μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισης, τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση επιμετρώνται στην εύλογη αξία με τις μη-πραγματοποιημένες ζημίες ή κέρδη να αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα σε πίστωση του αποθεματικού των επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση μέχρι την αποαναγνώριση τους κατά την οποία οι σωρευμένες ζημίες ή κέρδη καταχωρούνται στα λοιπά λειτουργικά αποτελέσματα. Επίσης, σε περίπτωση που κάποιο στοιχείο έχει απομειωθεί η σωρευμένη ζημία που είναι καταχωρημένη στα λοιπά συνολικά εισοδήματα μεταφέρεται στα χρηματοοικονομικά έξοδα των αποτελεσμάτων χρήσης. Οι δεδουλευμένοι τόκοι από επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση αναγνωρίζονται ως έσοδα από τόκους με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

Στις ασφαλιστικές εταιρείες, για τις οποίες μέχρι το 2016 ίσχυε η ασφαλιστική τοποθέτηση, δηλαδή η συστηματική και με κατάλληλη διασπορά επένδυση των περιουσιακών της στοιχείων με σκοπό την κάλυψη των ασφαλιστικών προβλέψεων ζημιών και των εκκρεμών αποζημιώσεων με βάση τα τεχνικά αποθέματα- υποχρεώσεις προς τρίτους, με αποτέλεσμα το ενεργητικό να επηρεάζεται από πλήθος Δ.Π.Χ.Α. και ειδικά με το Δ.Π.Χ.Α. 9 (Δ.Λ.Π. 39) να βρίσκει μεγάλη εφαρμογή σε μεγάλη έκταση. Παράλληλα με την εφαρμογή του νέου νομοσχεδίου, της ευρωπαϊκής οδηγίας Solvency II, ποσοτικοποιούνται όλοι οι κίνδυνοι που αγγίζουν τις ασφαλιστικές εταιρείες, ενώ ταυτόχρονα βρίσκεται και η παρούσα αξία των κεφαλαίων και τα μεγέθη αυτά εξαντικρίζονται, ώστε να καλύπτονται με τα κεφάλαια οι κίνδυνοι.

2.2.1.3 Εφαρμογή του Δ.Λ.Π. 12 Φόροι Εισοδήματος

Το Δ.Λ.Π. 12 εφαρμόζει τη «μέθοδο συνολικής λογιστικής κατάστασης» για τον υπολογισμό του φόρου εισοδήματος που αναγνωρίζει τόσο τις τρέχουσες φορολογικές συνέπειες των συναλλαγών και γεγονότων όσο και τις μελλοντικές φορολογικές συνέπειες της μελλοντικής ανάκτησης ή διακανονισμού της λογιστικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων μιας οικονομικής οντότητας και υποχρεώσεις. Οι διαφορές μεταξύ της λογιστικής αξίας και της φορολογικής βάσης των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων και των μεταφερόμενων φορολογικών ζημιών και πιστωτικών μορίων αναγνωρίζονται, με

περιορισμένες εξαιρέσεις, ως αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις ή αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις, ενώ και οι τελευταίες υπόκεινται σε έλεγχο «πιθανών κερδών» .

Ο αναβαλλόμενος φόρος μπορεί να οριστεί ως η μελλοντική φορολογική επίδραση των στοιχείων, που αναγνωρίζονται στον ισολογισμό που προετοιμάζεται, για φορολογικούς σκοπούς. Σκοπός των προτύπων είναι να συμβιβάσει τη διαφορά που μπορεί να προκύψει μεταξύ φορολογητέου εισοδήματος και λογιστικού αποτελέσματος με την παρακολούθηση τόσο της Λογιστικής Αξίας όσο και της Φορολογικής βάσης. Αυτό επιτυγχάνεται φυσικά με την αναγνώριση ενός στοιχείου ως φόρου εισοδήματος που ευθυγραμμίζεται με το λογιστικό κέρδος, όχι με το φορολογητέο κέρδος. Ειδικότερα, το έξοδο φόρου εισοδήματος που εμφανίζεται στα Αποτελέσματα Χρήσης (income statement) υπολογίζεται ως το άθροισμα του ποσού των τρεχουσών φορολογικών υποχρεώσεων (τρέχων φόρος) και του ποσού που εξισώνει το κέρδος και αναφέρεται ως αναβαλλόμενος φόρος. Αξίζει να σημειωθεί πως οι συναλλαγές ή τα γεγονότα που παράγουν λογιστικό κέρδος, ακόμη και αν οι φορολογικές επιδράσεις δεν έχουν πραγματοποιηθεί και θα συμβούν πραγματικά στο μέλλον έχουν φορολογικές συνέπειες.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται για όλες τις εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές και μεταφερόμενες φορολογικές ζημίες στο βαθμό που είναι πιθανό ότι θα υπάρξει διαθέσιμο μελλοντικό φορολογητέο εισόδημα το οποίο θα χρησιμοποιηθεί έναντι των εκπιπόμενων προσωρινών διαφορών και των μεταφερόμενων αχρησιμοποίητων φορολογικών ζημιών, εκτός:

- εάν η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση σχετίζεται με τις εκπιπόμενες προσωρινές διαφορές οι οποίες προκύπτουν από την αρχική αναγνώριση της υπεραξίας ενός περιουσιακού στοιχείου ή μίας υποχρέωσης σε μια συναλλαγή η οποία δεν είναι συνένωση εταιρειών και κατά τη στιγμή της συναλλαγής δεν επηρεάζει ούτε το λογιστικό κέρδος ούτε το φορολογικό κέρδος ή ζημία.

- Από την περίπτωση φορολογητέων προσωρινών διαφορών που σχετίζονται με επενδύσεις σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται μόνο στο βαθμό που είναι πιθανό ότι προσωρινές διαφορές θα αντιστραφούν στο προβλεπόμενο μέλλον και θα υπάρχει διαθέσιμο φορολογητέο εισόδημα το οποίο θα χρησιμοποιηθεί έναντι των προσωρινών διαφορών.

- Η λογιστική αξία των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων ελέγχεται σε κάθε ημερομηνία κατάρτισης των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων και μειώνεται στο βαθμό που

δεν είναι πλέον πιθανό να υπάρξει επαρκές φορολογητέο εισόδημα που θα καλύψει ολόκληρη την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ή εν μέρει. Οι μη αναγνωρισμένες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αξιολογούνται σε κάθε ημερομηνία αναφοράς και αναγνωρίζονται εφόσον είναι πιθανόν ότι μελλοντικά φορολογητέα κέρδη θα επιτρέψουν την ανάκτηση της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης.

Αξίζει να σημειωθεί πως στον ασφαλιστικό κλάδο στην ελληνική αγορά η μεγαλύτερη αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση προέρχεται από την ζημία PSI ελληνικών ομολόγων, το οποίο προκύπτει λόγω της προσωρινή διαφοράς μεταξύ της λογιστικής και της φορολογικής βάσης. Στην λογιστική βάση η ζημία του PSI επιβάρυνε εξ ολοκλήρου την χρονιά στην οποία πραγματοποιήθηκε η ανταλλαγή των ελληνικών ομολόγων. Αντίθετα σύμφωνα με την §13 του άρθρου 105 του ΚΦΕ (η οποία προστέθηκε με το άρθρο 9§15 του Ν. 4110/2013 και κατά το άρθρο 28§1 περ. ιδ' αυτού ισχύει από 14/2/2012) «η χρεωστική διαφορά που προκύπτει σε βάρος των νομικών προσώπων από την ανταλλαγή ομολόγων με εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, κατ' εφαρμογή του προγράμματος συμμετοχής στην αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους, εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα σε τριάντα (30) ισόποσες ετήσιες δόσεις, αρχής γενομένης από τη χρήση μέσα στην οποία πραγματοποιείται η ανταλλαγή των τίτλων και ανεξάρτητα από το χρόνο διακράτησης των ομολόγων. Ως εκ τούτου η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση που σχηματίστηκε με την ζημία του PSI το 2012, μειώνεται ετησίως επιβαρύνοντας τα αποτελέσματα της εταιρείας.

Επίσης αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση σχηματίζεται και εξαιτίας των προσωρινών διαφορών μεταξύ φορολογικής και λογιστικής βάσης από τα πάγια περιουσιακά στοιχεία. Η συγκεκριμένη πηγή είναι και η πιο συνηθισμένη λόγω των διαφορετικών συντελεστών απόσβεσης μεταξύ φορολογικής και λογιστικής βάσης, καθώς και των διαφορετικών μεθόδων αποτίμησης που επιβάλει η φορολογική αρχή από την μια και οι κανόνες των ΕΛΠ και Δ.Π.Χ.Α. αντίστοιχα.

Στις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις της εταιρείας έρχονται να προστεθούν και εκείνες που προέρχονται από την πρόβλεψη αποζημίωσης προσωπικού βάσει του Δ.Λ.Π. 19. Η προσωρινή αυτή διαφορά μεταξύ της λογιστικής και της φορολογικής βάσης προκαλεί μία αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση, καθώς για αυτό το έξοδο που στην φορολογική βάση δεν αναγνωρίζεται ως πρόβλεψη, θα μειωθεί ο πληρωτέος φόρος μελλοντικά οπότε σχηματίζεται μια απαίτηση τώρα.

Αντίθετα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία της εταιρείας αποτιμώνται στη εύλογη αξία τους στη λογιστική βάση, σε αντίθεση με την φορολογική βάση που επιμετρώνται στο κόστος κτήσης. Η προσωρινή αυτή διαφορά με την λογιστική βάση να είναι μικρότερη από την φορολογική δημιουργεί μία αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση η οποία είτε καταχωρίζεται στον φόρο έξοδο της χρήσης είτε απευθείας στην καθαρή θέση της εταιρείας ανάλογα με την ταξινόμηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ως διακρατούμενα στη λήξη ή διαθέσιμα προς πώληση περιουσιακά στοιχεία αντίστοιχα. Η εφαρμογή της αναβαλλόμενης φορολογίας στις ασφαλιστικές εταιρείες συνέβαλε στην αύξηση του Ενεργητικού.

2.2.1.4 Εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 16 Μισθώσεις

Το Δ.Π.Χ.Α. 16 το οποίο εκδόθηκε τον Ιανουάριο του 2016 και αντικαθιστά το Δ.Λ.Π. 17, εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019. Σκοπός του προτύπου είναι να εξασφαλίσει ότι οι μισθωτές και οι εκμισθωτές παρέχουν χρήσιμη πληροφόρηση που παρουσιάζει εύλογα την ουσία των συναλλαγών που αφορούν μισθώσεις. Το Δ.Π.Χ.Α. 16 εισάγει ένα ενιαίο μοντέλο για το λογιστικό χειρισμό από την πλευρά του μισθωτή, το οποίο απαιτεί ο μισθωτής να αναγνωρίζει περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις για όλες τις συμβάσεις μισθώσεων με διάρκεια άνω των 12 μηνών, εκτός εάν το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο είναι μη σημαντικής αξίας. Σχετικά με το λογιστικό χειρισμό από την πλευρά του εκμισθωτή, το Δ.Π.Χ.Α. 16 ενσωματώνει ουσιαστικά τις απαιτήσεις του Δ.Λ.Π. 17. Επομένως, ο εκμισθωτής συνεχίζει να κατηγοριοποιεί τις συμβάσεις μισθώσεων σε λειτουργικές και χρηματοδοτικές μισθώσεις, και να ακολουθεί διαφορετικό λογιστικό χειρισμό για κάθε τύπο σύμβασης.

2.2.1.5 Εφαρμογή του Δ.Λ.Π. 16 Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία

Το Δ.Λ.Π. 16 Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία περιγράφει τη λογιστική αντιμετώπιση για τους περισσότερους τύπους ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού. Τα ενσώματα πάγια αποτιμώνται αρχικά στο κόστος τους, τα οποία μεταγενέστερα αποτιμώνται είτε χρησιμοποιώντας ένα μοντέλο κόστους ή αναπροσαρμογής και αποσβένονται έτσι ώστε το αποσβέσιμο ποσό να κατανέμεται συστηματικά κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους. Τα Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία εκτός των οικοπέδων και των κτιρίων, καταχωρούνται αρχικά στο κόστος μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και τις τυχόν απομειώσεις τους. Το κόστος αποτελείται από την τιμή αγοράς συμπεριλαμβανομένων των δασμών εισαγωγής όταν

υπάρχουν και των μη επιστρεφόμενων φόρων αγοράς καθώς και οποιοδήποτε κόστος χρειάζεται για να καταστεί το πάγιο λειτουργικό και έτοιμο για μελλοντική χρήση. Επίσης, το κόστος περιλαμβάνει το κόστος αντικατάστασης μέρος το ακινήτων, εγκαταστάσεων και λοιπού εξοπλισμού καθώς και το κόστος δανεισμού για μακροπρόθεσμα προγράμματα κατασκευής, εφόσον πληρούνται τα κριτήρια αναγνώρισης. Όταν σημαντικά τμήματα των ακινήτων, εγκαταστάσεων και λοιπού εξοπλισμού χρήζουν αντικατάστασης κατά διαστήματα, η Εταιρεία αναγνωρίζει αυτά τα τμήματα ως χωριστά περιουσιακά στοιχεία με συγκεκριμένες ωφέλιμες ζωές και τα αποσβένει αναλόγως. Ομοίως, όταν εκτελείται μια βασική επιθεώρηση, το κόστος της αναγνωρίζεται στη λογιστική αξία του εξοπλισμού ως αντικατάσταση εφόσον πληρούνται τα κριτήρια αναγνώρισης. Οι επισκευές και συντηρήσεις καταχωρούνται στα έξοδα της περιόδου όπου πραγματοποιούνται. Η παρούσα αξία του αναμενόμενου κόστους αποκατάστασης ενός περιουσιακού στοιχείου μετά τη χρήση του περιλαμβάνεται στο κόστος του αντίστοιχου περιουσιακού στοιχείου εφόσον πληρούνται τα κριτήρια αναγνώρισης της πρόβλεψης.

2.2.1.6 Εφαρμογή του Δ.Λ.Π. 19 Παροχές σε εργαζόμενους

Το Δ.Λ.Π. 19 προβλέπει τη λογιστική καταχώρηση όλων των τύπων παροχών σε εργαζόμενους εκτός από την πληρωμή βάσει μετοχών, για την οποία εφαρμόζεται το Δ.Π.Χ.Α. 2. Οι παροχές σε εργαζόμενους είναι όλες οι μορφές αντιπαροχής που παρέχονται από μια οντότητα σε αντάλλαγμα για υπηρεσία που παρέχεται από εργαζόμενους ή για τερματισμό της απασχόλησης. Το Δ.Λ.Π. 19 απαιτεί από την οικονομική οντότητα να αναγνωρίζει μια υποχρέωση όταν ο εργαζόμενος έχει παράσχει την υπηρεσία σε αντάλλαγμα για παροχές σε εργαζόμενους που πρέπει να καταβληθούν στο μέλλον. και ένα έξοδο όταν η οικονομική οντότητα καταναλώνει το οικονομικό όφελος που απορρέει από την υπηρεσία που παρέχει ένας εργαζόμενος σε αντάλλαγμα παροχών σε εργαζόμενους.

Οι υποχρεώσεις από τα προγράμματα καθορισμένων παροχών υπολογίζονται στη παρούσα αξία των μελλοντικών παροχών που έχουν συσσωρευτεί κατά τη λήξη του έτους, με βάση την αναγνώριση δικαιώματος παροχών των εργαζομένων κατά την διάρκεια της παροχής εργασίας. Οι ανωτέρω υποχρεώσεις υπολογίζονται με βάση τις οικονομικές και αναλογιστικές παραδοχές και καθορίζονται χρησιμοποιώντας την αναλογιστική μέθοδο αποτίμησης των εκτιμώμενων μονάδων υποχρέωσης (Projected Unit Credit Method). Τα αναλογιστικά κέρδη και ζημιές αναγνωρίζονται στα Λοιπά Συνολικά Εισοδήματα και οι αναμενόμενες αποδόσεις των

προγραμμάτων περιουσιακών στοιχείων δεν αναγνωρίζονται στα Αποτελέσματα Χρήσης, ενώ υπάρχει απαίτηση αναγνώρισης του τόκου επί της καθαρής υποχρέωσης (ή περιουσιακού στοιχείου) καθορισμένης παροχής στα Αποτελέσματα Χρήσης, ο οποίος υπολογίζεται χρησιμοποιώντας το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την επιμέτρηση της υποχρέωσης καθορισμένης παροχής. Τα μη κατοχυρωμένα κόστη προϋπηρεσίας αναγνωρίζονται στα Αποτελέσματα Χρήσης στη νωρίτερη ημερομηνία μεταξύ της ημερομηνίας πραγματοποίησης της τροποποίησης και της ημερομηνίας αναγνώρισης του κόστους της σχετικής αναδιάρθρωσης ή τερματισμού.

2.2.1.7 Εφαρμογή του Δ.Λ.Π. 40 Επενδύσεις σε ακίνητα

Το Δ.Λ.Π. 40 Επενδύσεις σε ακίνητα περιλαμβάνουν γήπεδα και κτήρια ή τμήματα αυτών, τα οποία κατέχονται με σκοπό την είσπραξη μισθωμάτων ή / και την αποκόμιση κεφαλαιακών κερδών. Οι επενδύσεις σε ακίνητα επιμετρώνται αρχικά στην αξία κτήσης τους, η οποία περιλαμβάνει και τις δαπάνες συναλλαγής.

Μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισής τους, οι επενδύσεις σε ακίνητα αποτιμώνται στην αξία κτήσης τους μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και τις όποιες σωρευμένες προβλέψεις απομείωσης της αξίας τους.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα αποσβένονται με τη μέθοδο του σταθερού ποσού κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους, η οποία δε διαφέρει σημαντικά από την ωφέλιμη ζωή αντίστοιχων περιουσιακών στοιχείων που περιλαμβάνονται στο λογαριασμό «ενσώματα περιουσιακά στοιχεία». Οι αποτιμήσεις των επενδύσεων σε ακίνητα εκτελούνται με επαρκή συχνότητα, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ότι η εύλογη αξία ενός αναπροσαρμοζόμενου περιουσιακού στοιχείου δεν διαφέρει ουσιωδώς από την λογιστική αξία.

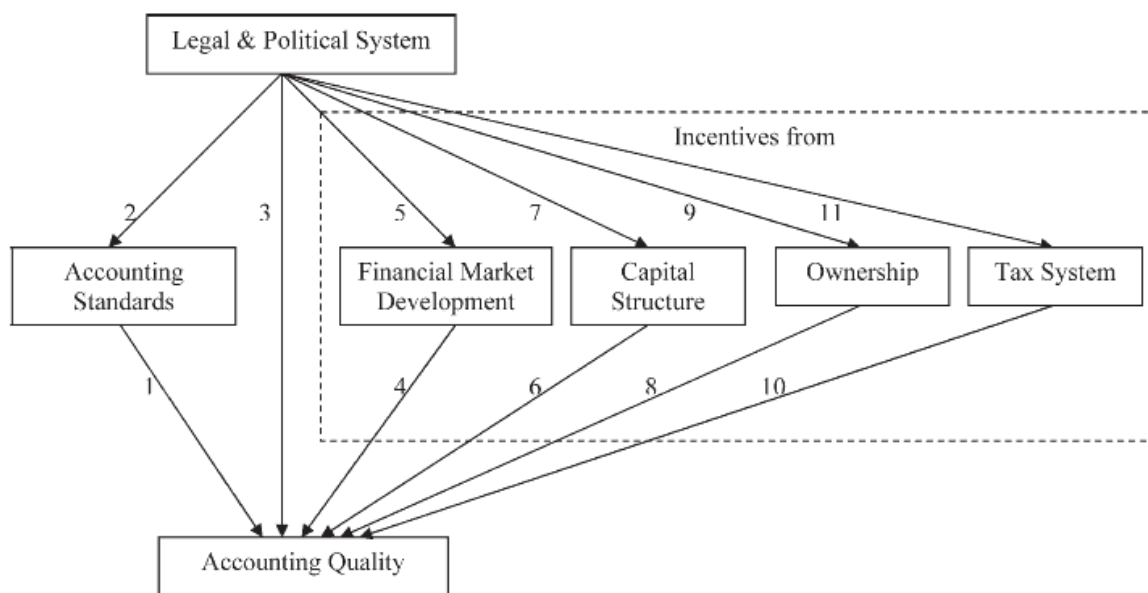
2.3 Ποιότητα Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Για να οριστεί η έννοια της ποιότητάς των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων των εταιρειών χρειάζεται αρχικά να αποδειχθεί η ισχυρή σχέση μεταξύ των οικονομικών εκτιμήσεων. Όπως έγραψε ο Bernstein (1992), “η λογιστική ποιότητα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις κρίσεις και τις εκτιμήσεις”.

Στη σύγχρονη εταιρική πραγματικότητα σε κάθε εταιρεία εμφανίζονται πλήθος ροών πληροφοριών στη λογιστική. Το σημερινό επιχειρηματικό περιβάλλον, η παγκοσμιοποίηση, η

τεχνολογική πρόοδος και άλλοι παράγοντες καθορίζουν την αναγκαιότητα διαχείρισης των πληροφοριών αυτών. Τα εταιρικά στελέχη χρειάζονται έγκαιρες, πραγματικές και σχετικές πληροφορίες για τη λήψη αποφάσεων, με αποτέλεσμα την ανάγκη για ύπαρξη της έννοιας της λογιστικής ποιότητας και των μεθόδων αξιολόγησης της ποιότητας των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων. Σύμφωνα με σχετικό άρθρο της Kundeliene Kr. (2009), η λογιστική ποιότητα μπορεί να αναλυθεί ως μια εξίσωση, αποτελούμενη από δύο συνιστώσες, την τεχνική ποιότητα και διαπραγματευόμενη ποιότητα των αποτελεσμάτων, και διακρίνεται σε δύο ερευνητικές τάσεις, την αξιολόγηση, με βάση τις μετρήσεις δεδουλευμένων στοιχείων και την αξιολόγηση της λογιστικής ποιότητας σε πληροφοριακό επίπεδο. Ο τρόπος προσδιορισμού της λογιστικής ποιότητας εξαρτάται σημαντικά από την χρονική ασυμμετρία αναγνώρισης των κερδών και ζημιών.

Διάγραμμα 1 Παράγοντες που επηρεάζουν την Ποιότητα Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Πηγή: Tamara Sondagh, Tilburg University

Η ποιότητα των λογιστικών καταστάσεων (πληροφοριών) αποτελεί έναν από τους τομείς που έχει μελετηθεί σε μεγάλο βαθμό και για τον οποίο έχουν δημοσιευθεί πολλά επιστημονικά άρθρα, με διερευνημένη βιβλιογραφία.

Η θεωρία της λογιστικής υποστηρίζει ότι η χρηματοοικονομική πληροφόρηση μειώνει τις ασύμμετρη πληροφόρηση αποκαλύπτοντας σχετικές και έγκαιρες πληροφορίες (Frankel and Li, 2004).

Οι Barth et al. (2008) αναφέρουν πως η λογιστική ποιότητα θα μπορούσε να βελτιωθεί με την εξάλειψη των εναλλακτικών λογιστικών μεθόδων που είναι λιγότερο προσαρμοστικές για τις εταιρείες και συχνά παρατηρείται να χρησιμοποιούνται από τα στελέχη για την χειραγώγηση των κερδών και διαπιστώσαν ότι μετά την υιοθέτηση των Δ.Π.Χ.Α., οι εταιρείες έχουν υψηλότερη διακύμανση των μεταβολών του καθαρού εισοδήματος, υψηλότερο δείκτη μεταβολής καθαρού εισοδήματος προς μεταβολή στις ταμειακές ροές, υψηλότερη συσχέτιση μεταξύ των δεδουλευμένων εσόδων - εξόδων και των ταμειακών ροών.

Η ποιότητα των χρηματοοικονομικών καταστάσεων καθορίζεται από τον βαθμό στον οποίο τα κέρδη υπολογίζουν τις οικονομικές επιδόσεις χωρίς σφάλμα, (Dechow, Ge and Schrand, 2010), ενώ παράλληλα το μέγεθος των σφαλμάτων μειώνει την ποιότητα των δεδουλευμένων στοιχείων και των κερδών (Dechow, Patricia M.; and Ilia D. Dichev, 2010).

Ο Schipper (2005) υποστηρίζει ότι η υιοθέτηση των ΔΠΧΑ στην Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχει τη δυνατότητα καλύτερου ελέγχου των παραγόντων και των οικονομικών συνεπειών της λογιστικής ποιότητας δεδομένου ότι τα λογιστικά πρότυπα μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. σε όλες τις χώρες της ΕΕ είναι πλέον τα ίδια.

Παράλληλα έχει παρατηρηθεί πως οι εταιρείες που παρουσιάζουν υψηλής ποιότητας λογιστικές γνωστοποιήσεις, όπως απαιτείται από τα Δ.Π.Χ.Α., παρουσιάζουν γενικότερα μεγαλύτερο μέγεθος, υψηλότερη κερδοφορία και ρευστότητας, ενώ ταυτόχρονα οι εταιρείες των οποίων υπάρχει μεταβολή στη διοίκηση ή ελέγχονται από μεγάλες ελεγκτικές εταιρείες (Big 4) έχουν την τάση να υποβάλλουν αναφορές υψηλής ποιότητας με υψηλότερες κεφαλαιακές απαιτήσεις και λιγότερη εμπλοκή στη διαχείριση των κερδών (Iatridis G., 2011).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3. Ερευνητική Υπόθεση και Μεθοδολογία

Σε αυτό το κεφάλαιο θα περιγράψουν τα πρακτικά μέρη της μελέτης. Αρχικά τίθεται το ερευνητικό ερώτημα και οι υποθέσεις της παρούσας έρευνας και στη συνέχεια εξηγείται η ερευνητική μέθοδος που θα ακολουθηθεί, το μοντέλο που θα χρησιμοποιηθεί για ανάλυση, καθώς και οι επιμέρους μεταβλητές του. Τέλος περιγράφεται αναλυτικά η επιλογή των δεδομένων του δείγματος που χρησιμοποιήθηκε για τους σκοπούς της ανάλυσης.

3.1 Ερευνητικό ερώτημα και υποθέσεις

Το ερευνητικό ερώτημα της παρούσας εργασίας εξετάζει την επιρροή που είχε η εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των εταιρειών του ασφαλιστικού κλάδου στην Ελλάδα μετά την υποχρεωτική εφαρμογή τους από 1 Ιανουαρίου 2015 σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή οδηγία SOLVENCY II και αν επέφερε θετική ή αρνητική επίδραση στην ποιότητα των Οικονομικών τους Καταστάσεων.

Οι ερευνητικοί στόχοι είναι οι εξής:

1. Να εξεταστεί η σχέση ως προς την ομαλότητα των κερδών μεταξύ των εταιρειών πριν και μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. (pre-adoption period & post-adoption period)
2. Να αναγνωριστούν και να αναλυθούν τα χρηματοοικονομικά μεγέθη που επηρεάζουν την αποδοτικότητα των ασφαλιστικών εταιρειών που εφαρμόζουν Δ.Π.Χ.Α. αναλύοντας τα ως ανεξάρτητες μεταβλητές
3. Να αναγνωριστεί η ύπαρξη συσχέτισης μεταξύ των κερδών και των δεικτών μόχλευσης και αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων, ρυθμού ανάπτυξης πωλήσεων και μεταβολής του καθαρού εισοδήματος προς το σύνολο των στοιχείων ενεργητικού
4. Να παρατηρηθεί και να αναλυθεί αν διαχρονικά επιτυγχάνεται ομαλότητα στα κέρδη των ασφαλιστικών εταιρειών που εφαρμόζουν Δ.Π.Χ.Α.

Τα Λογιστικά Πρότυπα (GAAP) διαφέρουν σημαντικά από τα Δ.Π.Χ.Α.. (Ding, Hope, Jeanjean, & Stolowy, 2007), επομένως οι οικονομικές καταστάσεις των εταιρειών επηρεάζονται σημαντικά από τη μετάβαση στα Δ.Π.Χ.Α.. Τα τελευταία χρόνια έχουν διεξαχθεί πολλές μελέτες με το ερώτημα εάν η λογιστική ποιότητα βελτιώνεται μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. στα Χρηματοοικονομικές καταστάσεις των εταιρειών. Στα πλαίσια της παρούσας έρευνας η υπόθεση διενεργείται με τρόπο που να παρέχει μια γενική εικόνα της λογιστικής ποιότητας κατά την περίοδο πριν και μετά την υιοθέτηση των Δ.Π.Χ.Α. και ποιοι είναι οι κύριοι παράγοντες που επηρεάζονται.

Η παρούσα έρευνα βασίζεται στην ακόλουθη υπόθεση:

H₁ Κατά την περίοδο μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. η μεταβολή του καθαρού εισοδήματος προς το σύνολο των στοιχείων ενεργητικού περιγράφεται καλύτερα από το μέγεθος, τον ρυθμό μεταβολής των πωλήσεων, την δανειακή επιβάρυνση, το ποσοστό μεταβολής των συνολικών υποχρεώσεων και τις πωλήσεις ως προς το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων των εταιρειών. Συγκεκριμένα οι ανεξάρτητες μεταβλητές Size, Growth, LEV, Issued, Turn περιγράφουν καλύτερα τη μεταβλητή ΔΝΙ μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α.

3.2 Ερευνητική Μεθοδολογία

3.2.1 Ερευνητικός σχεδιασμός

Οι Fielding και Fielding (1986) δήλωσαν ότι: "αυτό που είναι σημαντικό είναι να επιλεγεί τουλάχιστον μία μέθοδο που να είναι ειδικά κατάλληλη για τη διερεύνηση διαρθρωτικών πτυχών του προβλήματος και τουλάχιστον μία που να μπορεί να συλλάβει τα ουσιώδη στοιχεία του νοήματός του". Αυτή η ερευνητική μελέτη απαιτεί συλλογή, καταμέτρηση, ταξινόμηση δεδομένων και εκτέλεση αναλύσεων στα στατιστικά ευρήματα.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, ακολουθείται μια στρατηγική έρευνας η έχει κατεύθυνση τη συστηματική, αποτελεσματική ανάλυση του επιλεγμένου δείγματος με σκοπό την εξεύρεσή κατάλληλων συμπερασμάτων που να ικανοποιούν τα ερευνητικά ερωτήματα. Η στρατηγική έρευνας που θα ακολουθηθεί θα βασιστεί ταυτόχρονα στην κατάρτιση της σχετικής βιβλιογραφίας, αλλά και την ανάλυση των ποσοτικών μεγεθών με σκοπό την άντληση χρήσιμων συμπερασμάτων.

3.2.2 Μέθοδος συλλογής και ανάλυσης δεδομένων

Η έρευνα έχει σχεδιαστεί για να δοκιμάσει αν η θεωρία περί βελτίωσης της ποιότητας των Οικονομικών Καταστάσεων των εταιρειών έχει εφαρμογή στις εταιρείες του ασφαλιστικού κλάδου στην Ελλάδα.

Η ανάλυση της ποιότητας των Οικονομικών Καταστάσεων θα βασιστεί σε μοντέλο των Barth et al. (2008) σε σχετικό τους άρθρο καθορίζουν την ποιότητα των οικονομικών καταστάσεων ως μέτρηση του επιπέδου διαχείρισης των κερδών, η οποία βασίζεται σε μετρήσεις σχετικά με την μεταβλητότητα του καθαρού εισοδήματος προς το σύνολο των στοιχείων ενεργητικού. Οι Barth et al (2008) υποστηρίζουν ότι μια μικρότερη διακύμανση της μεταβολής του καθαρού εισοδήματος είναι απόδειξη εξομάλυνσης των κερδών. Το καθαρό εισόδημα εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, και για αυτό το λόγο προστίθενται επιπλέον μεταβλητές ελέγχου για τη μείωση του θορύβου. Στο τέλος, το υπολειπόμενο στην εξίσωση αντιπροσωπεύει την μεταβολή του καθαρού εισοδήματος που δεν εξηγείται από τη μεταβλητή ελέγχου. Έτσι, εάν εφαρμοστεί η διαχείριση των κερδών, αυτό θα βρεθεί στο υπολειπόμενο ποσό. Η διακύμανση των υπολειμμάτων έχει αρνητική σχέση με τη διαχείριση των κερδών, τόσο μεγαλύτερη είναι η διακύμανση των υπολειμμάτων σε αυτή την υποχώρηση, τόσο χαμηλότερο είναι το επίπεδο διαχείρισης των κερδών. Το ανωτέρω μοντέλο παραμετροποιήθηκε ως προς την αναγνώριση της ποιότητας των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων στον ασφαλιστικό κλάδο, όπως απεικονίζεται παρακάτω:

$$\Delta NI = \beta_0 + \beta_1 \text{ SIZE} + \beta_2 \text{ GROWTH} + \beta_3 \text{ LEV} + \beta_4 \text{ ISSUED} + \beta_5 \text{ TURN} + \varepsilon$$

Όπου

ΔNI = μεταβολή καθαρού εισοδήματος προς το σύνολο των στοιχείων ενεργητικού

SIZE = Log (size) Φυσικός λογάριθμος στο τέλος του έτους των Ιδίων κεφαλαίων

GROWTH = ποσοστό μεταβολής των πωλήσεων

LEV = οι συνολικές υποχρεώσεις διαιρούμενες με την λογιστική αξία ιδίων κεφαλαίων στο τέλος του έτους

ISSUED = ποσοστό μεταβολής των συνολικών υποχρεώσεων

TURN = οι πωλήσεις διαιρούνται με το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων του τέλους του έτους

3.2.3 Δεδομένα

Η έρευνα αντλεί δημοσιευμένα οικονομικά στοιχεία των χρήσεων από το 2010 έως το 2017 ασφαλιστικών εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα από την βάση δεδομένων της ICAP “findbiz”, την σελίδα της Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία αποτελεί την εποπτική αρχή των ασφαλιστικών εταιρειών στην Ελλάδα, καθώς και από τις ιστοσελίδες των ασφαλιστικών εταιρειών. Για τους σκοπούς της παρούσας έρευνας συγκεντρώθηκε αρχικά δείγμα 47 ασφαλιστικών εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Από το δείγμα που συλλέχθηκε εξαιρέθηκαν εκείνες οι εταιρείες για τις οποίες υπήρχαν ελλείπουσες τιμές σε κάποιες χρήσεις. Επίσης από το δείγμα που συλλέχθηκε δεν συμπεριλήφθηκαν στην ανάλυση εκείνες οι εταιρείες που είχαν ήδη εφαρμόσει τα Δ.Π.Χ.Α. προαιρετικά πριν την υποχρεωτική εφαρμογή τους την 1 Ιανουαρίου του 2015 και επομένως δεν μπορούσαν να αναλυθούν τα χρηματοοικονομικά τους μεγέθη με βάση την “pre-adoption period” για τις χρήσεις 2011 έως 2013 και την “post-adoption period” για τις χρήσεις 2014 έως 2017.

Τελικά το οριστικό δείγμα που χρησιμοποιήθηκε για τους σκοπούς της παρούσας έρευνας αποτελείται από 30 ασφαλιστικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην ελληνική αγορά και υιοθέτησαν τα Δ.Π.Χ.Α. για πρώτη φορά από 1 Ιανουαρίου 2015.

Πίνακας 1 Πληθυσμός Ελληνικών Ασφαλιστικών Εταιρειών

Επιχειρήσεις Ιδιωτικής Ασφάλισης 2017				
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΖΗΜΙΩΝ	ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΖΩΗΣ	ΜΙΚΤΗ	ΑΛΛΗΛΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΛΗΘΟΣ	14	2	17	4
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΑΦΑΙΡΟΥΜΕΝΩΝ ΟΣΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΕΦΑΡΜΟΣΑΝ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ Δ.Π.Χ.Α. ΣΕ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ	12	1	13	4

Πηγές: www.bankofgreece.gr

Το δείγμα ακολουθεί κανονική κατανομή, καθώς αναφέρεται σε συνεχείς μεταβλητές που αποτελούν μία συνεχή συνάρτηση πυκνότητας πιθανότητας και περιγράφει τυχαίες μεταβλητές πραγματικών τιμών, οι οποίες τείνουν να συγκεντρώνονται γύρω από μια μέση τιμή, σύμφωνα με το Κεντρικό Οριακό Θεώρημα (Central Limit Theorem).

3.2.4 Ζήτημα δεοντολογίας

Τα δεδομένα που έχουν συλλεχθεί και αναλυθεί αποτελούν δημοσιευμένα Οικονομικά στοιχεία των εταιρειών και δεν αποτελούν αντικείμενο υποκλοπής ή καταχρηστικής χρήσης. Όλα τα δεδομένα και τα συμπεράσματα που προέκυψαν θα χρησιμοποιηθούν για ερευνητικούς και ακαδημαϊκούς σκοπούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4. Ευρήματα έρευνας

4.1 Περιγραφική στατιστική

Οι πίνακες 4.1, 4.2 και 4.3 εμφανίζουν τα περιγραφικά στατιστικά στοιχεία από τις μεταβλητές που χρησιμοποιούνται στις αναλύσεις. Τα στατιστικά στοιχεία παρουσιάζονται με τρόπο που να καθιστά εμφανείς τις διαφορές μεταξύ των ασφαλιστικών εταιρειών πριν την περίοδο εφαρμογής των Δ.Π.Χ.Α. και μετά την εφαρμογή τους.

Πίνακας 4.1: Συνολική μέση τιμή, διάμεσος, σφάλμα μέσης τιμής και τυπική απόκλιση για όλες τις μεταβλητές

Variables	Mean	Median	Std. Error of Mean	Std. Deviation
ΔNI	-0,0085	-0,0019	0,0051	0,0278
Size	7,1519	7,1964	0,1208	0,6615
Growth	0,0250	-0,0017	0,0380	0,2080
LEV	6,0866	4,1783	2,1670	11,8693
Issued	0,1484	0,0083	0,1699	0,9305
Turn	0,3521	0,2875	0,0622	0,3406

Πίνακας 4.2: Περιγραφικά στατιστικά στοιχεία των μεταβλητών που χρησιμοποιήθηκαν για την περίοδο πριν την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α.

pre-adoption period				
Variables	Mean	Median	Std. Error of Mean	Std. Deviation
ΔNI	-0,0072	0,0018	0,0081	0,0445
Size	7,0840	7,0863	0,1108	0,6070
Growth	0,0509	-0,0050	0,0413	0,2264
LEV	6,2975	4,0133	1,8914	10,3598
Issued	0,3413	0,0067	0,3332	1,8248
Turn	0,3711	0,3550	0,0543	0,2973

Πίνακας 4.3: Περιγραφικά στατιστικά στοιχεία των μεταβλητών που χρησιμοποιήθηκαν για την περίοδο μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α.

post-adoption period				
Variables	Mean	Median	Std. Error of Mean	Std. Deviation
ΔNI	-0,0127	-0,0049	0,0081	0,0442
Size	7,2429	7,3367	0,1381	0,7565
Growth	-0,0009	-0,0300	0,0465	0,2545
LEV	5,8757	3,1867	2,4869	13,6211
Issued	-0,0446	-0,0183	0,0354	0,1936
Turn	0,3331	0,2233	0,0756	0,4142

Οι παραπάνω πίνακες απεικονίζουν τα περιγραφικά στατιστικά για τις διάφορες μεταβλητές πριν και μετά την εφαρμογή Δ.Π.Χ.Α. Από τις συγκρίσεις προκύπτουν διαφορές στις τιμές πριν και μετά, για τις οποίες δεν είναι γνωστό εάν είναι στατιστικά σημαντικές. Για να διαπιστωθεί το παραπάνω πραγματοποιήθηκαν στατιστικοί έλεγχοι μέσω των τιμών για την κάθε μεταβλητή πριν και μετά.

Η μέση τιμή και η διάμεσος της μεταβλητής Size είναι ίσες με 7,08 στην προ – Δ.Π.Χ.Α. περίοδο (2011-2013) και 7,24 και 7,33 αντίστοιχα στην μετά – Δ.Π.Χ.Α. περίοδο (2014-2017). Η μέση τιμή της μεταβλητής Growth μειώθηκε από 0,05 σε -0,0009 μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. και η διάμεσος αυξήθηκε από -0,005 σε -0,03 στην μετά – Δ.Π.Χ.Α. περίοδο. Η μέση τιμή της μεταβλητής LEV μειώθηκε από 6,29 σε 5,87 αντίστοιχα στην μετά – Δ.Π.Χ.Α. περίοδο και η διάμεσος από 4,01 σε 3,18 μετά την εφαρμογή Δ.Π.Χ.Α. Αντίθετα, η τυπική απόκλιση της μεταβλητής παρουσίασε αύξηση από 10,35 σε 13,62 μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. Η μέση τιμή της μεταβλητής Issued μειώθηκε από 0,34 σε -0,04 μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. και η διάμεσος μειώθηκε από 0,007 σε -0,01 στην μετά – Δ.Π.Χ.Α. περίοδο, για την οποία παρατηρείται σημαντική μείωση της τυπικής απόκλισης από 1,82 σε 0,19. Για την μεταβλητή Turn παρατηρούμε επίσης μείωση της τάξης του 0,04 για τη μέση τιμή και της τάξης του 0,13 για τη διάμεσο στην μετά – Δ.Π.Χ.Α. περίοδο. Όσον αφορά το ΔNI, μικρή μεταβολή παρατηρείται στα στατιστικά μέτρα που εξετάστηκαν.

Πίνακας 4.4: Σύγκριση μεταβλητών πριν και μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α.

	Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
Variables	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
				Lower	Upper			
Size_pre – Size_post	-0,1590	0,2740	0,0500	-0,2613	-0,0567	-3,1780	29	0,004
Growth_pre - Growth_post	0,0517	0,2429	0,0443	-0,0390	0,1424	1,1660	29	0,253
LEV_pre - LEV_post	0,4218	4,7117	0,8602	-1,3375	2,1812	0,4900	29	0,628
Issued_pre - Issued_post	0,3859	1,8087	0,3302	-0,2895	1,0613	1,1690	29	0,252
Turn_pre - Turn_post	0,0380	0,2359	0,0431	-0,0501	0,1261	0,8820	29	0,385
ΔNI_pre – ΔNI_post	0,0055	0,0655	0,0120	-0,0190	0,0300	0,4600	29	0,649

*significant at the 5% level

Οι παρατηρήσεις της έρευνας είναι ζευγαρωτές παρατηρήσεις, οπότε εφαρμόζοντας τον αντίστοιχο έλεγχο (paired sample t test) προκύπτει πως η μεταβολή, συγκεκριμένα η αύξηση της μέσης τιμής στη μεταβλητή SIZE είναι στατιστικά σημαντική σε στάθμη σημαντικότητας 5% (sig. 0,004) επομένως μπορεί να έχει επηρεαστεί από την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. Η ανεξάρτητη μεταβλητή SIZE, ως φυσικός λογάριθμος των Ιδίων Κεφαλαίων φαίνεται να επηρεάζεται από τα νέα πρότυπα, καθώς είναι το μέγεθος εκείνο μίας εταιρείας που αντικατοπτρίζει κάθε μεταβολή των Οικονομικών μεγεθών σε σημαντικό βαθμό. Οι μεγάλες ασφαλιστικές εταιρείες, οι οποίες συνήθως ελέγχονται από μεγάλες πολυεθνικές ελεγκτικές εταιρίες (BIG 4 - PwC, KPMG, EY, Deloitte), οι οποίες έχουν την κατάλληλη τεχνογνωσία στην σωστή εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. λειτούργησαν ως αρωγοί στην μετάβαση στα Δ.Π.Χ.Α. και μαζί με την δυνατότητα κεφαλαιοποίησης τους από της μητρικές εταιρείες στο εξωτερικό (για εκείνες τις ασφαλιστικές οι οποίες ανήκουν σε πολυεθνικούς Ομίλους) φαίνεται να

βοήθησαν στην ανάπτυξη των ασφαλιστικών εταιρειών κατά την μετάβαση τους στα Δ.Π.Χ.Α. και στην βελτίωση της ποιότητας των Οικονομικών τους καταστάσεων, με τις πιο μικρές ασφαλιστικές να αδυνατούν να προσαρμοστούν εμπρόθεσμα στα νέα πρότυπα.

Για τις υπόλοιπες μεταβλητές οι διαφορές είναι θετικές αλλά δεν είναι στατιστικά σημαντικές καθώς όλα τα p – values βρέθηκαν μικρότερα της στάθμης σημαντικότητας 5% αλλά και 10% (Growth (0,253), LEV(0,628), Issued(0,25), Turn(0,385), ΔNI(0,649)).

4.2 Ανάλυση μετρήσεων

Η ανάλυση για την συσχέτιση της σχέσης της εφαρμογής των Δ.Π.Χ.Α. με την ποιότητα των Οικονομικών Καταστάσεων βασίστηκε, για τους σκοπούς της παρούσας έρευνας, σε μοντέλο των Barth et al. (2008), που σε σχετικό τους άρθρο καθορίζουν την ποιότητα των οικονομικών καταστάσεων ως μέτρηση του επιπέδου διαχείρισης των κερδών, η οποία βασίζεται σε διάφορες μετρήσεις όπως στη μεταβλητότητα του καθαρού εισοδήματος προς το σύνολο των στοιχείων ενεργητικού και το οποίο μοντέλο παραμετροποιήθηκε ως προς την αναγνώριση της ποιότητας των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων στον ασφαλιστικό κλάδο, όπως απεικονίζεται παρακάτω:

$$\Delta NI = \beta_0 + \beta_1 SIZE + \beta_2 GROWTH + \beta_3 LEV + \beta_4 ISSUED + \beta_5 TURN + \varepsilon$$

Όπου

ΔNI = μεταβολή καθαρού εισοδήματος προς το σύνολο των στοιχείων ενεργητικού

SIZE = Log(size) Φυσικός λογάριθμος στο τέλος του έτους των Ιδίων κεφαλαίων

GROWTH = ποσοστό μεταβολής των πωλήσεων

LEV = Σύνολο Παθητικού/Ιδια Κεφάλαια

ISSUED = ποσοστό μεταβολής των συνολικών υποχρεώσεων

TURN = Πωλήσεις/Σύνολο Ενεργητικού.

Για τους σκοπούς ανάλυσης των δεδομένων των ελληνικών ασφαλιστικών εταιρειών που χρησιμοποιήθηκαν στην έρευνα, το μοντέλο των Barth et al. (2008) προσαρμόστηκε αναλόγως και βασίστηκε στις υποθέσεις της συσχέτισης μεταξύ της ΔNI με τις μεταβλητές Size, Growth, LEV, Issued, Turn. Με σκοπό να ελεγχθεί η καταλληλότητα των μεταβλητών Size, Growth, LEV, Issued και Turn στην περιγραφή της μεταβλητής ΔNI εφαρμόστηκε 2 φορές γραμμική

παλινδρόμηση. Μία για την περίοδο πριν και μία για την περίοδο μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. στην Ελλάδα και πραγματοποιήθηκε σύγκρισή τους.

Η εξαρτημένη μεταβλητής ΔΝΙ περιγράφεται από:

$$\Delta NI = \frac{Net\ Income(t) - Net\ Income(t-1)}{Total\ Assets(t)}$$

Όπου

Net Income = Μεταβολή καθαρού εισοδήματος

Total Assets = Το σύνολο των στοιχείων Ενεργητικού

Οι ανεξάρτητες μεταβλητές του μοντέλου περιγράφονται από:

$$\Delta NI = \beta_0 + \beta_1 \log(Equity) + \beta_2 \frac{Sales(t) - Sales(t-1)}{Sales(t-1)} + \beta_3 \frac{Total\ Liabilities(t)}{Equity(t)} + \beta_4 \frac{Total\ Liabilities(t) - Total\ Liabilities(t-1)}{Total\ Liabilities(t)} + \beta_5 \frac{Sales(t)}{Total\ Assets(t)} + \varepsilon$$

Η ανάλυση πραγματοποιήθηκε με το ίδιο μοντέλο για την περιγραφή των δεδομένων της περιόδου πριν την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. για τα έτη 2011 έως 2013 (pre-adoption period) και της περιόδου μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. για τα έτη 2014 έως 2017 (post-adoption period) με σκοπό τη σύγκρισή τους για την αποδοχή ή όχι της παρακάτω εναλλακτικής υπόθεσης:

H₁ : Οι ανεξάρτητες μεταβλητές Size, Growth, LEV, Issued, Turn περιγράφουν καλύτερα τη μεταβλητή ΔΝΙ μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α.

Πίνακας 4.5 Συνοπτικός πίνακας αποτελεσμάτων γραμμικής παλινδρόμησης πριν την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α.

Αποτελέσματα παλινδρόμησης (Pre - adoption period)	
Συντελεστής Παλινδρόμηση R	0,295
Συντελεστής Προσδιορισμού R²	0,087
Προσαρμοσμένος Συντελεστής Προσδιορισμού Adj. R²	0,032
Τυπικό Σφάλμα της Παλινδρόμησης Standard Error of Regression	0,128

Όπως φαίνεται από τον συνοπτικό πίνακα 4.5 παρακάτω, για την περίοδο πριν την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. το μοντέλο γραμμικής παλινδρόμησης βρέθηκε να έχει $R = 0,295$ που δείχνει χαμηλή συσχέτιση. Σε αυτή τη περίπτωση, το 8,7% της συνολικής διασποράς του ΔΝΙ περιγράφεται από τις ανεξάρτητες μεταβλητές ($R^2 = 0,087$).

Πίνακας 4.6 Ανάλυση διακύμανσης (pre-adoption period)

Ανάλυση Διακύμανσης - Πίνακας ANOVA					
Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	0,132	5	0,026	1,597	0,17
Residual	1,387	84	0,017		
Total	1,519	89			

*significant at the 5% level

Από την ανάλυση διακύμανσης, όπως φαίνεται παραπάνω στον πίνακα 4.6, παρατηρούμε το βαθμό προσαρμογής της εξίσωσης της παλινδρόμησης στα δεδομένα του δείγματος. Η παλινδρόμηση δεν είναι σημαντική με στάθμη σημαντικότητας 5% αφού $\text{sig} = 0,17 > 0,05$. Αυτό σημαίνει πως το μοντέλο δεν προβλέπει επαρκώς την εξαρτημένη μεταβλητή ΔΝΙ.

Πίνακας 4.7 Γραμμική παλινδρόμηση πριν την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α.

	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
Variables	B	Std. Error	Beta		
SIZE	0,017	0,024	0,080	0,712	0,478
GROWTH	0,070	0,037	0,199	1,890	0,062**
LEV	0,002	0,001	0,227	2,093	0,039*
ISSUED	- 0,002	0,004	-0,038	-0,358	0,722
TURN	- 0,041	0,048	-0,094	-0,845	0,401

*significant at the 5% level

**significant at the 10% level

Στον παραπάνω πίνακας 4.7 εμφανίζονται τα αποτελέσματα των συντελεστών της εξίσωσης παλινδρόμησης, καθώς και η σημαντικότητα του καθενός, όπου παρατηρώντας τη σημαντικότητα (sig.) του κάθε συντελεστή συμπεραίνουμε πως η συμβολή των μεταβλητών LEV και GROWTH είναι στατιστικά σημαντική σε στάθμη σημαντικότητας 5% και 10% αντίστοιχα στην περιγραφή του μοντέλου μεταβολής του ΔΝΙ, καθώς τα αντίστοιχα sig. είναι 0,039 και 0,062, ενώ οι υπόλοιπες μεταβλητές δεν είναι στατιστικά σημαντικές για το μοντέλο μας (sig. > 0,05).

Η ανεξάρτητη μεταβλητή LEV, η οποία υπολογίζεται ως οι συνολικές υποχρεώσεις διαιρούμενες με την λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων στο τέλος του έτους και για την οποία η γραμμική παλινδρόμηση έδειξε πως σχετίζεται σημαντικά με την ποιότητα των οικονομικών καταστάσεων ως ένδειξη της Κεφαλαιακής Μόχλευσης των εταιρειών και συγκεκριμένα την εξαρτημένη μεταβλητή ΔΝΙ για την περίοδο πριν την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α.. Τα Ίδια Κεφάλαια, τα οποία επηρεάζονται από όλες τις εφαρμογές των προτύπων που εισάγουν Δ.Π.Χ.Α. και απεικονίζουν την καθαρή περιουσία της εταιρείας, για την περίοδο πριν την εφαρμογή τους φαίνεται πως συσχετιζόταν σε σημαντικό βαθμό στην πρόβλεψη της αποδοτικότητας των ασφαλιστικών εταιρειών.

Η ανεξάρτητη μεταβλητή GROWTH, στην πριν την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. περίοδο, φαίνεται να επηρεάζει σημαντικά την εξαρτημένη μεταβλητή ΔΝΙ και σχετίζεται σε υψηλό βαθμό με την ομαλότητα των κερδών μεταξύ των ασφαλιστικών εταιρειών. Η μεταβλητή GROWTH, η οποία ισούται με το ποσοστό μεταβολής των πωλήσεων στην πριν την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α., επηρεάζεται από τον τρόπο αναγνώρισης των εσόδων των ασφαλιστηρίων συμβολαίων.

Το μοντέλο γραμμικής παλινδρόμησης που προκύπτει για την περίοδο πριν την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. είναι:

$$\Delta NI = -0,134 + 0,017 (SIZE) + 0,070 (GROWTH) + 0,002 (LEV) - 0,002 (ISSUED) - 0,041 (TURN) \quad (1)$$

Πίνακας 4.8 Συνοπτικός πίνακας αποτελεσμάτων γραμμικής παλινδρόμησης μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α.

Αποτελέσματα παλινδρόμησης (Post- adoption period)	
Συντελεστής Παλινδρόμηση R	0,228
Συντελεστής Προσδιορισμού R²	0,052
Προσαρμοσμένος Συντελεστής Προσδιορισμού Adj. R²	0,029
Τυπικό Σφάλμα της Παλινδρόμησης Standard Error of Regression	0,092

Όπως φαίνεται και στον παραπάνω συνοπτικό πίνακα 4.8 της γραμμικής παλινδρόμησης για την περίοδο μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. το μοντέλο γραμμικής παλινδρόμησης βρέθηκε να έχει $R = 0,228$, το οποίο απεικονίζει χαμηλή συσχέτιση. Σε αυτή τη περίπτωση, το 5,2% της συνολικής διασποράς του ΔΝΙ περιγράφεται από τις ανεξάρτητες μεταβλητές ($R^2 = 0,052$) και συγκεκριμένα η μεταβλητή *GROWTH* φαίνεται να είναι στατιστικά σημαντική σε στάθμη σημαντικότητας 10% ($\text{sig.} = 0,067$, όπως προκύπτει από την γραμμική παλινδρόμηση (πίνακας 4.10).

Πίνακας 4.9 Ανάλυση διακύμανσης (post-adoption period)

Ανάλυση Διακύμανσης - Πίνακας ANOVA					
Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	0,094	5	0,019	2,232	0,052
Residual	1,720	204	0,008		
Total	1,814	209			

*significant at the 5% level

Από την ανάλυση διακύμανσης για την περίοδο μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α., όπως φαίνεται παραπάνω στον πίνακα 4.9, παρατηρούμε το βαθμό προσαρμογής της εξίσωσης της παλινδρόμησης στα δεδομένα του δείγματος των ασφαλιστικών εταιρειών. Η παλινδρόμηση είναι σημαντική με στάθμη σημαντικότητας 5% αφού $\text{sig} = 0,052$. Αυτό σημαίνει πως το μοντέλο προβλέπει καλύτερα την εξαρτημένη μεταβλητή ΔΝΙ μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α.

Πίνακας 4.10 Γραμμική παλινδρόμηση μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α.

	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
Variables	B	Std. Error	Beta		
SIZE	0,506	0,316	0,201	1,600	0,113
GROWTH	-0,683	0,368	-0,201	-1,855	0,067*
LEV	0,002	0,014	0,018	0,136	0,892
ISSUED	0,156	0,539	0,031	0,290	0,772
TURN	0,142	0,664	0,032	0,215	0,831

*significant at the 10% level

Όπως απεικονίζεται στον πίνακα 4.10, η ανεξάρτητη μεταβλητή GROWTH φαίνεται να είναι στατιστικά σημαντική σε στάθμη σημαντικότητας 10% ($\text{sig.} = 0,067$) από την γραμμική παλινδρόμηση που πραγματοποιήθηκε για την μετά την Δ.Π.Χ.Α περίοδο, η οποία μεταβλητή φαίνεται να σχετίζεται σε υψηλότερο βαθμό με την ομαλότητα των κερδών μεταξύ των εταιρειών και διαδραματίζει σημαντικότερο ρόλο στο μοντέλο πρόβλεψης της αποδοτικότητας των ασφαλιστικών εταιρειών. Η μεταβλητή GROWTH, η οποία ισούται με το ποσοστό μεταβολής των πωλήσεων στην μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α., φαίνεται να επηρεάστηκε από την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α., γεγονός που μπορεί να οφείλεται στην εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 4 “Ασφαλιστήρια συμβόλαια” και στην αναγνώριση τους ως έσοδα. Παράλληλα τα νέα πρότυπα και το καινούργιο πλαίσιο για τη διαχείριση της κεφαλαιακής επάρκειας και τη διαχείριση κινδύνων, που βασίζεται σημαντικά στα Δ.Π.Χ.Α. διαφοροποίησε το πλήθος των εταιρειών με ανακατατάξεις, συγχωνεύσεις και ανακλήσεις αδειών με αποτέλεσμα να μεγαλώσει το μερίδιο αγοράς στις εναπομένουσες ασφαλιστικές εταιρείες και να αυξηθεί ο ρυθμός μεταβολής των πωλήσεων.

Το μοντέλο που προκύπτει μετά την εφαρμογή της γραμμικής παλινδρόμησης για την μετά – Δ.Π.Χ.Α. περίοδο είναι:

$$\Delta NI = -3,519 + 0,506 (SIZE) - 0,683 (GROWTH) + 0,002 (LEV) + 0,156 (ISSUED) + 0,142 (TURN) \quad (2)$$

Κάνοντας σύγκριση των 2 μοντέλων συμπεραίνουμε πως το δεύτερο μοντέλο, δηλαδή αυτό που δημιουργήθηκε παίρνοντας τα δεδομένα του δείγματος μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. μπορεί να κάνει καλύτερη πρόβλεψη της εξαρτημένης μεταβλητής ΔΝΙ σε σχέση με το μοντέλο που προέκυψε με βάση τα δεδομένα της πριν την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. περίοδο και φαίνεται να είναι πιο αποτελεσματικό για σκοπούς αναγνώρισης της ποιότητας των Οικονομικών καταστάσεων των ασφαλιστικών εταιρειών, παρόλο που στο δεύτερο φαίνεται στατιστικά σημαντική μόνο μία μεταβλητή.

Σύμφωνα με τα παραπάνω προκύπτει πως επιβεβαιώνεται η εναλλακτική υπόθεση H_1 σύμφωνα με την οποία οι μεταβλητές SIZE, GROWTH, LEV, ISSUD, TURN περιγράφουν καλύτερα τη μεταβλητή ΔΝΙ μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. και κατ' επέκταση την ομαλότητα των κερδών και την ποιότητα των Οικονομικών καταστάσεων.

Πίνακας 4.11 Συσχέτιση γραμμικών μοντέλων παλινδρόμησης

Pearson Correlation		
	Pred Value pre_adpt	Pred Value post_adpt
Pred Value pre_adpt	1	-0,339
Pred Value post_adpt	-0,339	1

*significant at the 0.01 level (2-tailed)

Αυτό φαίνεται στον παραπάνω πίνακα η συσχέτιση των 2 γραμμικών μοντέλων σύμφωνα με τον συντελεστή συσχέτισης Pearson βρέθηκε να είναι -0,339 και στατιστικά σημαντική σε στάθμη σημαντικότητας 1%.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

5. Συμπέρασμα

Αναλύοντας τα αποτελέσματα της έρευνας στο προηγούμενο κεφάλαιο δεν προκύπτει σαφής εικόνα για το μέγεθος της μεταβολής της ποιότητας των Οικονομικών Καταστάσεων των ασφαλιστικών εταιρειών μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α., γεγονός που μπορεί να οφείλεται και στην πολυπλοκότητα του ασφαλιστικού κλάδου, διαφαίνονται όμως τα μεγέθη εκείνα που επηρεάζουν την ποιότητα των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων και συγκεκριμένα της μεταβολής του καθαρού αποτελέσματος των εταιρειών συγκρίνοντας τα μεγέθη μεταξύ της περιόδου πριν την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. με την περίοδο μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α.

Αρχικά εξετάστηκαν τα μεγέθη στην περίοδο πριν την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α., όπου η εξίσωση παλινδρόμησης, καθώς και η σημαντικότητα του κάθε μεγέθους οδήγησε στο αποτέλεσμα πως οι μεταβλητές LEV και GROWTH, δηλαδή οι μεταβλητές που μετρούν τη δανειακή επιβάρυνση (Σύνολο Παθητικού/Ίδια Κεφάλαια) και το ποσοστό μεταβολής των πωλήσεων είναι στατιστικά σημαντικές και ουσιαστικά ότι επηρεάζουν την ποιότητα των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων ως ένδειξη της Κεφαλαιακής Μόχλευσης των εταιρειών και συγκεκριμένα την εξαρτημένη μεταβλητή ΔΝΙ για την περίοδο πριν την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α.

Για την περίοδο μετά την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. το μοντέλο γραμμικής παλινδρόμησης εμφάνισε χαμηλή συσχέτιση, όμως η ανεξάρτητη μεταβλητή GROWTH φαίνεται να είναι στατιστικά σημαντική σε στάθμη σημαντικότητας 10% (sig.=0,067) αποδεικνύοντας πως μεταβολή των πωλήσεων, που σχετίζεται σε υψηλότερο βαθμό με την ομαλότητα των κερδών μεταξύ των εταιρειών, διαδραματίζει σημαντικότερο ρόλο στο μοντέλο πρόβλεψης της αποδοτικότητας των ασφαλιστικών εταιρειών.

Όπως αναφέρετε στην εισαγωγή, ο σκοπός της παρούσας εργασίας εξηγείται θέτοντας το ερευνητικό ερώτημα, το οποίο εξετάζει την επιρροή που είχε η εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των εταιρειών του ασφαλιστικού κλάδου στην Ελλάδα μετά την υποχρεωτική εφαρμογή τους από 1 Ιανουαρίου 2015 σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή οδηγία SOLVENCY II και αν επέφερε θετική ή αρνητική επίδραση στην ποιότητα των Οικονομικών τους Καταστάσεων. Στα πλαίσια της παρούσας εργασίας δεν εξετάζεται, ούτε κρίνεται η καταλληλότητα των Δ.Π.Χ.Α ή των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων. Κατά την

μελέτη της θεωρητικής υπόστασης ποικίλες και αντικρουόμενες απόψεις έχουν δημοσιευθεί επί του θέματος με εκείνους που υποστηρίζουν πως η εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. σε ευρεία κλίμακα επέφερε βελτίωση της ποιότητας στις Οικονομικές Καταστάσεις και εκείνους που υποστηρίζουν πως ουσιαστικά δεν υπήρξε πραγματική μεταβολή, η οποία να οφείλεται αποκλειστικά στην εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α., αλλά υποστηρίζουν πως άλλοι παράγοντες διαφοροποίησαν την ποιότητα των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων και την ομαλότητα των κερδών. Τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας υποστηρίζουν πως συγκεκριμένα μεγέθη των Οικονομικών καταστάσεων των εταιρειών επηρέασαν την λογιστική ποιότητα χωρίς όμως να παρουσιάζεται σημαντική συσχέτιση μεταξύ αυτής της μεταβολής και της εφαρμογής των Δ.Π.Χ.Α.

Βιβλιογραφία

- Ahmed S. A., Neel M., and Wang D. (2010). Does mandatory adoption of I.F.R.S. improve accounting quality? Preliminary evidence. Working paper, available at <http://ssrn.com abstract=1502909>, retrieved July 26, 2011.
- Ashbaugh, H., and M. Pincus (2001). Domestic accounting standard, international accounting standards, and the predictability of earnings. *Journal of Accounting Research*, Vol. 39, pp. 417–434.
- Bradshaw M., Bushee B. and Miller G. (2004). Accounting Choice, Home BΔ.Α.Π. and U.S. Investment in Non-U.S. Firms. *Journal of Accounting Research*, Vol.42, pp. 795–841.
- Paglietti, P (2009). Earnings management, timely loss recognition and value relevance in Europe following mandatory adoption: evidence from Italian listed Companies, *Economia Aziendale Online* (2003), Vol. 4 (2009), pp. 97-117.
- Barth. M.E., Landsman. W.R., and Lang. M. (2008). International Accounting Standards and Accounting Quality. *Journal of Accounting Research*. Vol.46 (3), pp 467-498.
- Ball, R. (2006). International financial reporting standards (I.F.R.S.): Pros and cons for investors. *Accounting and Business Research* (International Accounting Policy Forum), pp. 5–27.
- Bernstein J. Richard (1992). Social Research: An International Quarterly *Frontiers in Social Inquiry* Vol. 59, No. 4, pp. 813-840.
- Burgstahler David, Eames Michael (2006). Management of Earnings and Analysts' Forecasts to Achieve Zero and Small Positive Earnings Surprises, *Journal of Business Finance & Accounting* Vol. 33, Issue 5-6, pp.633-652.
- Chua Fong Wai, Taylor I. Stephen (2008), The rise and rise of IFRS: An examination of IFRS diffusion. *Journal of Accounting and Public Policy*, Vol. 27, Issue 6, pp. 462-473.
- Choi, F.D.S., and G. Meek (2005). *International Accounting*, 5th Edition, Prentice-Hall.
- Clarkson, P., Hanna, J.D., Richardson, G.D., Thompson, R., (2011). The impact of I.F.R.S. adoption on the value relevance of book value and earnings. *Journal of Contemporary Accounting and Economics*, Vol. 7 (1), pp. 1–17.

- Daske H., Hail L., Leuz C., Verdi R. (2008). Mandatory I.F.R.S. Reporting Around the World: Early Evidence on the Economic Consequences, Vol. 46(5), pp. 1085-1142.
- Dechow, Patricia M.; and Ilia D. Dichev. (2002). The Quality of Accruals and Earnings: The Role of Accrual Estimation Errors. *The Accounting Review* Vol. 77, pp. 35–59.
- Dechow, Patricia; Weili Ge; and Catherine Schrand (2010). Understanding Earnings Quality: A Review of the Proxies, their Determinants and their Consequences. *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 50, pp. 344–401.
- Ding, Hope, Jeanjean, & Stolowy, (2007). Differences between domestic accounting standards and Δ.Α.Π.: Measurement, determinants and implications. *Journal of Accounting and Public Policy*, 2007, Vol. 26, Issue 1, pp. 1-38.
- Frankel, R. and Li, X. (2004) Characteristics of a firm's information environment and the information asymmetry between insiders and outsiders, *Journal of Accounting and Economics*, 37(2), pp. 229–259.
- Fielding, Nigel G., and Fielding, Jane L. (1985). Linking Data. *Qualitative Research Methods*, Vol. 4, pp. 96-101.
- Healy P., Hutton A., Palepu K. (1999). Stock Performance and Intermediation Changes Sustained Increases in Disclosure, *Contemporary Accounting Research* Vol. 16, pp 485-520.
- Holthausen, R.W (2009). Accounting Standards, Financial Reporting Outcomes, and Enforcement. *Journal of Accounting Research*, Vol. 47 (2), pp. 447-458.
- Hope O. (2003). Disclosure practices, enforcement of accounting standards, and analysts' forecast accuracy: An international study. *Journal of Accounting Research*, Vol. 41 (2), pp. 235-272.
- Horton, J., G. Serafeim, and I. Serafeim, (2013). Does mandatory I.F.R.S. adoption improve the information environment?. *Harvard Business Review*, pp. 1-58.
- Iatridis G. (2010), International Financial Reporting Standards and the quality of financial statement information. *International Review of Financial Analysis*, Vol. 19(3), pp. 193-204.
- Iatridis G. (2010), Accounting disclosures, accounting quality and conditional and unconditional conservatism. *International Review of Financial Analysis*, Vol. 20 (2), pp. 88-102.

- Kundeliene Kr. (2009) Accounting quality: How to define and measure?, Economics and Management, No 14.
- Lambert R., Leuz C., Verrecchia R. (2007). Accounting Information, Disclosure, and the Cost of Capital. *Journal of Accounting Research* Vol.45 (2007), pp. 385–420.
- Leuz C., Verrecchia R. (2000). The Economic Consequences of Increased Disclosure, *Journal of Accounting Research* 38 (Supplement 2000), pp. 91–124.
- Leuz, C., D. Nanda, and P. D. Wysocki (2003). Earnings management and investor protection: An international comparison. *Journal of Financial Economics*, Vol. 69, pp. 505–527.
- Paglietti Paula (2009). Investigating the Effects of the EU Mandatory Adoption of IFRS on Accounting Quality: Evidence from Italy. *Journal of Business and Management*. Vol. 4, No 12.
- Post Th., Gründl H., Schmidl L., Dorfman M. (2007). Implications of IFRS for the European Insurance Industry—Insights From Capital Market Theory. *Risk Management and Insurance Review*, Cited by: 8.
- Renders Annelies and Gaeremynck Ann (2007), The Impact of Legal and Voluntary Investor Protection on the Early Adoption of International Financial Reporting Standards (IFRS). *De Economist*, Vol. 155, Issue 1, pp 49–72.
- Schipper, K. (2005) The introduction of International Accounting Standards in Europe: implications for international convergence, *European Accounting Review*, 14(1), pp. 101–126.
- Street L. Donna, Grey J. Sidney and Bryant SM (1999). Acceptance and Observance of IASs: An Empirical Study of the Companies Claiming to Comply with IASs. *International Journal of Accounting*, Vol. 34, NO.1, pp. 11-48.
- Tsalavoutas I, Andre P & Evans L (2012) The transition to I.F.R.S. and the value relevance of financial statements in Greece, *British Accounting Review*, 44 (4), pp. 262-277.
- Voulgaris, G., K. Stathopoulos, and M. Walker (2011). I.F.R.S. and the Use of Accounting-based Performance Measures in Executive Pay. Working paper, University of Edinburgh.

Yusuf M. Nulla (2014). Does I.F.R.S. Adoption Influence Quality of reporting? An Empirical Evidence from Large Canadian Banks. International Journal of Accounting and Taxation June 2014, Vol. 2, No. 2, pp. 85-109.

Ιστοσελίδες

www.ifrs.org

www.iasplus.com

www.bankofgreece.gr